

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Sisäministeriö on sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriö, jonka toimialaan kuuluu vastata

- yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta
- maahanmuutosta, kansainvälisestä suojelusta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta
- Suomen kansalaisuudesta
- pelastustoimesta
- hätäkeskustoiminnasta
- rajaturvallisuudesta ja meripelastustoimesta
- siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista sekä
- aluehallinnon yhteisestä varautumisesta poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä.

Toiminnassa on painopisteenä sisäisen turvallisuuden strategisista ydintehtävistä huolehtiminen sekä keskeiset kansalaisille tarjottavat palvelut. Tavoitteiden saavuttaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä edellyttää ennakointia ja analyysikykyä, yhteistä tilannekuvausta, lainsäädäntötoimia toimivaltuuksien tarkistamiseksi ja turvallisuusviranomaisten suorituskyvyn turvaamista.

Toimintaympäristön kuvaus

Sisäisen turvallisuuden ylläpito on valtion perustehtävä, johon kohdistuu vaatimuksia niin koko yhteiskunnan kuin hallinnonalan eri toimijoiden taholta. Maamme hyvän turvallisuustason säilyttäminen edellyttää yhtä lailla yhteiskuntapoliittisia toimia kuin muutoksia yksilöiden ja organisaatioiden toimintatavoissa. Julkisten turvallisuuspalveluiden vaikuttavuuden ja laadun kannalta keskeistä on huomion kiinnittäminen eri tahojen yhteistyömahdollisuuksiin ja toimintatapojen uudistamiseen. Uudistuminen ja luovuus ovat tulevaisuuden keskeisimpiä muutostekijöitä. Työperusteinen maahanmuutto edistää Suomen työllisyyttä ja vahvistaa julkistaloutta sekä kohentaa huoltosuhdetta.

Sisäisen turvallisuuden toimintaympäristö on aiempaa monimutkaisempi ja siihen vaikuttavat myös maamme ulkopuoliset tekijät. Turvallisuusympäristön muutokset voivat olla erittäin nopeita. Ennakoinnilla voidaan tunnistaa mahdollisia tulevaisuuksia. Kestävän kehityksen ajattelun mukaisesti turvallinen ja vakaa yhteiskunta on edellytys sille, että jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin ja hyvään elämään, terveyteen, työ- ja toimintakykyyn, koulutukseen ja työllistymiseen. Kestävässä turvallisuusajattelussa pureudutaan ongelmien syihin jo ennen kuin seuraukset laajenevat turvallisuushaasteiksi.

Maahanmuutto on voimavarakysymys mm. väestön ikärakenteen, työllisyyden, talouskasvun ja siten kilpailukyvyn näkökulmasta. Aktiivinen työvoiman maahanmuuttopolitiikka on yksi keino huolehtia osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuudesta. Sotien, konfliktien ja katastrofien aiheuttaman muuttoliikkeen laajuus ja luonne on vaikeasti ennakoitavissa. Ministeriö toimii aktiivisesti EU-tasolla muuttoliikkeiden hallintaan liittyvissä asioissa.

Keskeinen sisäisen turvallisuuden haaste on laajeneva, monimuotoinen syrjäytyminen. Se lisää yhteiskunnallisten häiriöiden riskiä ja määrittelee suurelta osin turvallisuusviranomaisten tuottaman reaktiivisen palvelun tarpeen. Radikalisoituminen ja ääriliikkeiden voimistuminen voivat olla syrjäytymisen äärimmäisiä seurauksia. Viranomaisten ja oikeusjärjestelmän toiminta sekä rikoksia ennalta estävät palvelut tulee yhteensovittaa siten, että ne vähentävät syrjäytyneiden henkilöiden rikollisuutta mahdollisimman tehokkaasti.

Suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestokyky perustuu järjestelmien kykyyn toimia häiriötilanteissa ja niihin varautumisessa, sekä yksilöiden henkiseen kestävyYTEEN. Ulkopuolelta tapahtuva mielipidevaikuttaminen yleistyy ja pyrkii vaikuttamaan myös yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Sisäministeriön hallinnonala on hyvin työvoimavaltainen. Se on myös kriittisen riippuvainen toimivista ICT- ja valvontajärjestelmistä, asiakaspalvelutiloista ja tietoliikenneyhteyksistä sekä toimintakykyisestä kalustosta. Toimintaympäristön ulkoiset muutokset, yhä monimutkaistuvampi oikeudellinen sääntely, EU-oikeuden merkityksen lisääntyminen sekä erityisalojen syvällistä asiantuntemusta vaativien asioiden lisääntyminen asettavat kireän taloustilanteen ohella suuria haasteita toiminnalle. Työelämän uudistaminen ja innovatiivisen julkisen hallinnon kehittäminen ovat keskeisiä muutostekijöitä myös sisäministeriön hallinnonalalla.

Sisäministeriön hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Sisäministeriön hallinnonalalle asetetaan seuraavia yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita vuodelle 2019:

- Turvallisuusympäristöä analysoidaan ja sen muutoksia ennakoitaan nopeammin ja kustannustehokkaammin.
- Sisäisen turvallisuuden viranomaisten toimivaltuudet ja suorituskyky vastaavat muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia.
- Maahanmuutto on hallittua ja tukee samalla työllisyyttä ja talouskasvua.
- Arjen turvallisuus turvataan viranomaisyhteistyöllä ja ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä.
- Yhteiskunnan kriisinkestokykyä ylläpidetään ja parannetaan.

Hallinnonalan vaikuttavuustavoitteita täydentävät toimialoitteiset tavoitteet

Poliisitoimi

Poliisitoimen osalta painotetaan poliisin toimintavalmiuteen, yhteiskuntarauhan säilyttämiseen sekä turvapaikanhakijatilanteeseen liittyviä tehtäviä. Resurssien mahdollistamissa puitteissa painotetaan myös rikosten, järjestyshäiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämistä ja vähentämistä sekä palvelukyvyyn ja näkyvyyden turvaamista. Torjutaan sellaiset hankkeet ja rikokset, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Kehityskuvaaja

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Rikoslakirikosten määrä, enintään	431 470	435 000	420 000
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ¹⁾	95,0	100,2	98,0
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ²⁾	187,9	187,0	187,0
Kansalaisten luottamus poliisin toimintaan, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4 ³⁾	-	3,5	-
Kansalaisten kokema turvallisuuden tunne, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4 ⁴⁾	-	3,02	-
Terroritekojen määrä, kpl ⁵⁾	-	-	-
Kansalaisten luottamus Suojelupoliisiin, % ⁵⁾	89	85	85
Suojelupoliisin toiminnan onnistuminen, % ⁵⁾	82	80	80

¹⁾ Katuturvallisuusindeksissä painotetaan poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen sekä ratti- ja liikennejuopumuksien lukumäärät ja lasketaan yhteen. Saatu summaluku suhteutetaan alueen asukasluukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

²⁾ Liikenneturvallisuusindeksi on rekisteröityjen autojen ja moottoripyörien määrä jaettuna liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden painotetulla lukuarvolla.

3) Kansalaisten luottamusta poliisin toimintaan mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Missä määrin luotatte seuraavien viranomaisten toimintaan...?", 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon. Lähde: Poliisibarometri. Joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu.

4) Kansalaisten turvallisuuden tunnetta mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Kuinka vakavana ongelmana pidätte rikollisuutta lähiympäristössä?", 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava. Lähde: Poliisibarometri.

5) Lähde: TNS Gallup

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina ovat rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius. Tehtävät hoidetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa sekä yhteiskunnan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tunnusluku/mittari	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	108	103	104
Vaikuttavuus (ind)	98	94	95
— Rajaturvallisuus (1—5)	4,1	4,0	4,0
— Turvallisuus merialueilla (1—5)	4,5	4,0	4,0
— Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius (1—5)	3,6	3,5	3,5
Kustannusvaikuttavuus (ind)	118	113	113

Pelastustoimi

Pelastustoimen tehtävänä on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa, sekä kansallisesti että kansainvälisesti, yhdessä muiden toimijoiden kanssa vähentämällä onnettomuuksia, vastaamalla pelastustoiminnasta, osallistamalla siviilivalmiuden ylläpitoon ja kehittämiseen, rajoittamalla onnettomuuksien seurauksia ja hyödyntämällä pelastustoimen jatkuvaa valmiutta laajemmin yhteiskunnassa sekä tuottamalla terveydenhuollon kanssa sovittuja ensivaste- ja ensihoitopalveluja.

Tunnusluku	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Tulipalojen määrä, enintään (pl. metsä- ja maastopalot) (kpl) ¹⁾	9 673	9 500	9 500
— josta rakennuspalojen määrä, enintään (kpl) ²⁾	5 290	5 200	5 200
Palokuolemien määrä, 5 vuoden keskiarvo, enintään (hlö)	72	75	75
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien keskimääräinen toiminta- valmiusaika, enintään	9:24	9:20	9:20
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä ³⁾	97	-	-

1) Pelastustoimen tehtäville ei aseteta tavoitteita vaan niiden toteumaa seurataan

2) Sisältää rakennuspalovaarat.

3) Lähde: TNS Gallup-tutkimus, joka toteutetaan joka kolmas vuosi.

Hätäkeskustoiminta

Hätäkeskustoiminnan keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on edistää osaltaan väestön turvallisuutta. Järjestelmää kehitetään käyttöönottamalla viranomaisten yhteinen hätäkeskustietojärjestelmä kaikissa hätäkeskuk-
sissa vuoden 2019 aikana.

Tunnusluku	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Hätäkeskus vastaa hätäpuheluun nopeasti			
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	93	92	90
Hätänumeroon soittaneet ovat tyytyväisiä hätäkeskuslaitoksen palveluihin			
Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikolla 1—5), vähintään	4,4	4,4	4,4
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus			
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus (käyttöaste), (%)	100	100	100

Maahanmuutto

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet toteuttavat hallitusohjelman ja maahanmuuttopoliittisen ohjelman linjauksia. Lähtökohtana on, että kansainvälisen suojelun järjestelmämme toimii turvapaikanhakijoiden kannalta oikeudenmukaisesti. Oleskeluluvan saajat ohjataan nopeasti työllistymiseen tähtääviin kotouttamispalveluihin ja lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden käännytys toimeenpannaan tehokkaasti. Maahanmuuttopolitiikan tavoitteena on aktiivinen, hallittu ja ennakoitu maahanmuutto. Laadukkaat lupaprosessit tukevat maahanmuuttopolitiikan tavoitteita, ulkomaisen työvoiman saatavuutta ja ehkäisevät turvallisuusriskejä.

Maahanmuuttopolitiikalla pyritään aktiivisesti saavuttamaan maahanmuuton hyödyt kansainvälisen kilpailukyvyyn ja taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymisen, kaupankäynnin kasvun ja huoltosuhteen parantamisen kautta. Hallitun maahanmuuton ylläpito vaatii yhteisiä toimia tilanteessa, jossa Eurooppaan saapuu merkittäviä määriä turvapaikkaa hakevia ja muita siirtolaisia. Tarvitaan sekä kansallisia toimenpiteitä että vahvaa vaikuttamista kansainvälisesti, EU:ssa sekä kahdensiväisesti lähtömaiden suuntaan. Maahanmuuton hallittavuus edellyttää tiiviin viranomaisyhteistyön lisäksi ennakoivaa ja tietopohjaista viranomaistiedotusta maahanmuuton mahdollisuuksista ja maahanmuuttohallinnon toiminnasta. Oikaisemalla virheellisiä ja perusteettomia käsityksiä pyritään hillitsemään ihmiskalajetusta ja ihmiskauppaa.

Kiintiöpakolaisten määrä korotetaan 750 pakolaisesta 1 050 pakolaiseen. Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset toimivat yhteistyössä ELY-keskusten ja kuntien kanssa oleskeluluvan saaneiden henkilöiden nopean kuntiin siirtymisen varmistamiseksi. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarina on kuntaan sijoituksen keskimääräinen odotusaika vastaanottokeskuksissa luvan saamisesta.

Tunnusluku	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyys muutoksenhaussa, laintulkinta- ja menettelyvirheet (%) ¹⁾	95,90	>95	>95
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa oleskelulupapäätöksestä laskien keskimäärin enintään (vrk)	94	60	60
Maahanmuuttovirastossa ratkaistut/vireille tulleet (%)	100	100	100
Vastaanottokeskusten käyttöaste keskimäärin (%)	93	90	90

¹⁾ Tavoitteena on, että päätöksiä kumotaan valitusasteissa enintään viidessä prosentissa tapauksista sillä perusteella, että viranomainen on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen.

Sisäministeriön hallinnonalan henkilötyövuodet

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Sisäministeriö ¹⁾	194	195	213
Poliisitoimi	9 649	9 811	9 781
Suojelupoliisi	309	412	500
Rajavartiolaitos	2 635	2 676	2 850
Pelastusopisto ²⁾	128	131	115
Hätäkeskuslaitos	581	600	600
Maahanmuuttovirasto	801	900	862
Yhteensä	14 297	14 725	14 921

¹⁾ Vuoden 2019 luku sisältää 18 htv Kriisinhallintakeskuksen (CMC) henkilöstöä

²⁾ Sisältää Kriisinhallintakeskuksen (CMC) henkilöstön vuosina 2017 ja 2018

Tasa-arvovaikutukset

Henkilöstön yhdenvertainen kohtelu on osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja liittyy kaikkeen työnantajatoimintaan. Sisäministeriön hallinnonalalla noudatetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa sekä sisäasiainhallinnon yleisiä linjauksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden suunnittelua ja seuranta. Seuranta koordinoi sisäministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä.

Ministeriössä sukupuolinäkökulma otetaan huomioon kaikessa toiminnassa. Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa edistetään tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luodaan ja vakiinnutetaan sellaiset toimintatavat, joilla varmistetaan tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty vuosille 2017—2019 ja sen tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteellinen ja suunnitelmallinen edistäminen ja valvominen kuuluvat kaikille poliisiorganisaation jäsenille. Poliisihallinnossa toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä työskentelevistä suurin osa on naisia kun taas puolestaan poliisimiehistä naisten osuus on verrattain pieni, joskin naisten määrä poliisiviroissa on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta. Sukupuolten välistä tasa-arvoa pyritään edistämään tulohajauksen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla. Suunnittelu onkin keskeisin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen väline.

Poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2017—2019 vahvistettiin kesäkuussa 2017. Suunnitelman tavoitteina ovat mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusajattelun vahvistaminen, edistäminen ja seuranta, syrjintä- ja häirintävapaa poliisihallinto sekä monimuotoinen rekrytointi ja tasavertainen mahdollisuus urakehitykseen. Lisäksi poliisin työikäohjelman toimenpiteiden jalkauttamisessa huomioidaan myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmia.

Suojelupoliisin uusi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmistuu vuonna 2018. Kyseinen suunnitelma perustuu vuonna 2017 koko henkilöstölle toteutetun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn sekä työtyytyväisyyskyselyn tuloksiin. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysymykset sekä niiden kehittymisen seuranta ovat Suojelupoliisissa kiinteä osa viraston uutta henkilöstöstrategiaa.

Rajavartiolaitos viranomaisena ja työnantajana kohtelee kaikkia ihmisiä tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Yhdenvertaisuuden toteutuminen liittyy erityisesti rajanylitysliikenteessä kohdattavien ihmisten kohteluun. Rajavartiomiesten koulutuksessa eri etnistä alkuperää olevien ja eri kulttuureista tulevien henkilöiden kohtaamiseen yhdenvertaisina kiinnitetään erityistä huomiota. Rajavartiolaitoksen henkilöstöstä 86 % työskentelee sotilasviroissa ja naisten osuus sotilasviroissa on 5 % (2018). Naisten määrää pyritään edelleen lisäämään erityisesti rajavartijarekrytoinnissa positiiv-

visen erityiskohtelun keinoin. Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty vuosiksi 2018—2019.

Pelastusopistolla on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sekä oppilaitoksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma, jossa pääpainopistealueena on opiskelijoiden tasa-arvoiseen kohteluun liittyvät asiat. Molempia suunnitelmia päivitetään ja ajantasaistetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa ja aiheesta järjestetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Opiskelijoiden osalta yhteistyötä tehdään oppilasyhdistyksen kanssa.

Hätäkeskuslaitoksessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on sisällytetty viraston henkilöstösuunnitelmaan. Kaikessa toiminnassa toimitaan sukupuolineutraalisti ja henkilöstön sukupuolijakauman kehitystä seurataan. Hätäkeskuslaitoksen sukupuolijakauma on viime vuodet pysynyt lähes samana. Henkilöstöstä noin 60 % on naisia ja 40 % miehiä. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstölle tehdään vuosittain henkilöstökysely VMBaro, joka sisältää tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen liittyviä kysymyksiä. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella ei ole ilmennyt sukupuolten välisen tasa-arvon osalta erityisiä kehittämiskohteita. Mikäli virastossa ilmenee ongelmia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä, asiaan puututaan ja ryhdytään toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi.

Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta seurataan VMBaro -työtyytyväisyyskyselyn ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn avulla sekä mm. tarkastelemalla naisten ja miesten sijoittumista eri vaatavuustasoihin ja tehtäviin. Maahanmuuttoviraston työsuojelutoimikunta seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista. Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmistuu toukokuussa 2018. Uutena elementtinä suunnitelmassa on aiempaa laajempi asiakkuusnäkökulma.

Turvapaikanhakijat tilastoidaan sukupuolen perusteella. Vuonna 2017 turvapaikanhakijoista miehiä oli noin 70 %. Vastaanoton kustannukset hakijoiden sukupuolijakaumasta johtuen kohdentuvat enemmän miehiin kuin naisiin. Vastaanottokeskukset huomioivat kuitenkin tasa-arvon toteutumisen myös vastaanottopalveluissa. Vastaanottokeskusten tulee laatia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista pohditaan myös asiakkaiden näkökulmasta. Lisäksi naiset ja lapset huomioidaan vastaanottopalveluita kohdennettaessa mahdollisena haavoittuvassa asemassa olevana ryhmänä.

Kestävä kehitys

Sisäministeriö toteuttaa vuonna 2019 osaltaan kestävän kehityksen selontekoa ja erityisesti sen painopistettä 2. *Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi*, jossa sisäministeriön vastuulla on toimenpide 2.11. *Varmistetaan Suomen sisäinen turvallisuus*. Toimenpidettä toteutetaan myös sisäisen turvallisuuden strategian *Hyvä elämä - Turvallinen arki*, toimeenpanoa jatkamalla.

Eriarvoisuuden vähentäminen on yksi tärkeä poliittinen ja kestävän kehityksen tavoite – tämä ulottuu myös turvallisuuteen. Vuonna 2019 keskeinen painopiste sisäisen turvallisuuden ja kestävän kehityksen edistämisessä on turvallisuuden yhdenvertaisuuden parantaminen. Turvallisuus ja turvattomuus jakautuvat väestössä epätasaisesti. Suurimmat erot liittyvät sukupuoleen. Sisäministeriö edistää turvallisuuden yhdenvertaisuuden toteutumista kesäkuussa 2018 julkaistavan *Turvallisuuden yhdenvertaisuus* -selvityksen suositusten pohjalta.

Toinen painopiste vuonna 2019 on erityisesti niiden Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttaminen, jotka liittyvät väkivallan lopettamiseen. Sisäministeriö edistää osaltaan asenteiden muutosta sekä varhaista kynnystä puuttua lähisuhde- ja perheväkivaltaan ja levittää kuntiin sekä maakuntiin tietoa hyvistä malleista väkivaltakierteen katkaisemiseksi.

Lisäksi sisäministeriö laatii syksyllä 2018 henkilöstöä osallistaen kestävän kehityksen tiekartan, jossa päätetään ministeriön kestävän kehityksen prioriteeteista ja niiden toimeenpanosta.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2017—2019

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019	
				1000 €	%
01. Hallinto	175 056	147 773	151 124	3 351	2
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 802	13 811	14 421	610	4
04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)	1 439	1 739	1 779	40	2
20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	8 517	8 017	8 017	—	0
24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	32 424	22 555	20 165	-2 390	-11
25. Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)	—	—	5 500	5 500	0
29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	117 825	100 409	100 000	-409	0
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	225	225	225	—	0
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)	825	1 017	1 017	—	0
10. Poliisitoimi	736 368	769 661	813 947	44 286	6
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	696 678	726 152	762 499	36 347	5
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 591	33 341	42 280	8 939	27
20. Maasta poistamis- ja noutokuljettuksista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)	6 307	9 168	9 168	—	0
21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	5 792	1 000	—	-1 000	-100
20. Rajavartiolaitos	244 670	250 792	256 831	6 039	2
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	231 029	235 292	247 821	12 529	5
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)	13 641	15 500	9 010	-6 490	-42
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	73 126	67 591	70 216	2 625	4
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 914	15 997	16 823	826	5
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 795	49 188	50 987	1 799	4
20. Erityismenot (arviomääräraha)	2 317	2 406	2 406	—	0
(43.) Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	8 100	—	—	—	0
40. Maahanmuutto	335 616	240 373	193 659	-46 714	-19

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019 1000 €	%
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamennot (siirtomääräraha 2 v)	57 850	49 395	28 658	-20 737	-42
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (siirtomääräraha 2 v)	210 296	137 594	128 051	-9 543	-7
22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)	8 800	6 800	4 830	-1 970	-29
63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)	58 669	46 584	32 120	-14 464	-31
Yhteensä	1 564 836	1 476 190	1 485 777	9 587	1
Henkilöstön kokonaismäärä	14 689	14 380	14 304		

01. Hallinto

Selvitysosa:

Sisäministeriö

Sisäministeriö toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti poliisitoimen, Suojelupoliisin, Rajavartiolaitoksen, pelastustoimen, Hätäkeskuslaitoksen sekä maahanmuuttohallinnon strategisia tavoitelinjauksia ja toiminnallisia tulostavoitteita, jotka on tarkemmin kerrottu pääluokan eri lukujen perusteluissa.

Tietohallinto

Sisäministeriön tietohallinto edistää hallinnonalan yhteisiä taajuus-, tietohallinto-, tietoturvallisuus- ja digitalisaatio-tehtäviä sekä vastaa julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ja hallinnonalan tietojärjestelmä- ja teknologiakehittämistyön toteuttamisesta ja edistymisestä. Lisäksi se huolehtii hallinnonalan asiakirjahallinnon yleisestä ohjauksesta ja kehittämisestä sekä tietopalveluun, asiakirjahallintoon, tietohallintoon sekä turvallisuusasioihin liittyvästä yhteistyöstä valtioneuvoston kanslian kanssa.

EU:n rahastot

EU:n rahoitusohjelmakaudella 2014—2020 on kaksi sisäasioiden rahastoa: turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF) sekä sisäisen turvallisuuden rahasto (ISF), joka jakautuu ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevaan rahoitusvälineeseen (-B) sekä poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjumista sekä kriisinhallintaa koskevaan rahoitusvälineeseen (-P). Rahastojen kautta pyritään kehittämään EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden sisärajatonta aluetta. Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta hallinnoinnista ja valvonnasta.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja laillista maahanmuuttoa sekä kehitetään paluustrategioita. Rahastoon sisältyy jäsenvaltion perusrahoitusosuuden lisäksi erillinen uudelleensijoittamisohjelman määräraha, joka maksetaan jäsenvaltiolle vastaanotettujen uudelleensijoitettujen henkilöiden lukumäärän perusteella.

ISF-B -rahoitusvälineellä tuetaan toimenpiteitä, joiden toteutuksessa noudatetaan maahanpääsyn neliportaista valvontamallia. Malliin sisältyvät toimenpiteet kolmansissa maissa, yhteistyö naapurimaiden kanssa, ulkorajalla tapahtuvat toimet ja valvontatoimenpiteet vapaan liikkuvuuden alueella. Rahoitusvälineellä edistetään Euroopan ulkorajojen yhdenmukaisen valvontajärjestelmän kehittämistä yhdenmukaisen ja korkeatasoisen ulkorajavalvonnan varmistamiseksi se-

kä laillisen rajanylitysvälineiden helpottamiseksi. Niin ikään rahoitusvälineellä tuetaan kansallisia toimenpiteitä ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, kun kyseessä on viisumipolitiikka ja muut ennen ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia toteutettavat toimet. ISF-P -rahoitusvälineellä tuetaan poliisiyhteistyötä ja rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa. Rahoitusvälineen toimialaan kuuluu tietojenvaihdon ja tietojen saatavuuden parantamisen ohella rajat ylittävän sekä vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, korruption, huumekaupan, ihmiskaupan, laittoman asekaupan, laittoman maahanmuuton hyväksikäytön, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian, tietoverkkorikollisuuden ja rahanpesun torjunta ja ehkäiseminen. Edelleen rahoitusvälineen toimialaan kuuluu kansalaisten ja elintärkeän infrastruktuurin suojeleminen vaaratilanteilta sekä turvallisuuteen liittyvien riskien ja kriisien tehokkaan hallinnan edistäminen.

Siviilikriisinhallinta

Sisäministeriö vastaa Suomen valmiuksista osallistua kansainväliseen siviilikriisinhallintatoimintaan. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksia kehitetään ja ylläpidetään, jotta lähetettävien asiantuntijoiden osallistumistaso ja asiantuntemus vastaavat Suomen prioriteetteja. Siviilikriisinhallintatoiminnoissa edistetään kokonaisvaltaisuutta yhteistyöllä sotilaallisten ja siviilivoimavarojen käytössä. Laajalla sidosryhmäyhteistyöllä edistetään hallinnonalojen ja kansalaisjärjestöjen välistä kanssakäymistä ja tietojenvaihtoa siviilikriisinhallinnasta.

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 421 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö on sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriö. Ministeriön tärkeimpiä tehtäviä ovat säädösvalmistelu sekä hallinnonalan toiminnan strateginen suunnittelu ja ohjaus sekä kansainväliset asiat.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Sisäministeriö asettaa vuodelle 2019 toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet, jotka tukevat pääluokan 26 perusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Tavoitekokonaisuus	Tavoite
Sisäisen turvallisuuden strateginen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> — sisäisen turvallisuuden strategiassa linjattujen toimenpiteiden sekä hallituksen Turvallisuus-painopisteen mukaiset toimenpiteet toteutetaan ja seuranta järjestetään — yhteinen tilannekuva vahvistuu — sisäisen turvallisuuden edellyttämät toimivaltuudet selkiytyvät — turvataan yhteiskunnan kriisinsietokyky sekä turvallisuusviranomaisien ydintoiminnot ja palvelutaso — kehitetään suorituskykyjä muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksiin — ennakoidaan kansainvälisen turvallisuustilanteen kehittymistä ja ulkoisen turvallisuusympäristön muutoksia
Hallittu, työllisyyttä ja talouskasvua tukeva maahanmuutto	<ul style="list-style-type: none"> — maahanmuuttopolitiikkaa koskevien linjausten toimeenpanon varmistaminen — edistetään EU- ja kansainvälisissä asioissa maahanmuuttovirtojen hallintaa ja ulkorajojen valvontaa
Hallinnonalan ohjaus	<ul style="list-style-type: none"> — hallinnonalan ohjausta vahvistetaan ja vastuita selkeytetään ohjauksen kehittämishankkeen toimenpiteinä
Toimintatapojen kehittäminen, digitalisaatio ja uudet teknologiat	<ul style="list-style-type: none"> — huolehditaan ministeriön perustehtävien - lainsäädäntötyön, henkilöstö- ja taloussuunnittelun sekä tulosohjauksen - sujumisesta. Kehitetään näihin liittyviä osaamisia ja toimintatapoja, riskienhallintaa sekä johdon päätöksentekoa tukevaa raportointia. Toimintatapoja kehitetään ja palvelutasoa ylläpidetään digitalisaation ja uusien teknologioiden avulla. — edistetään kaikessa toiminnassa yhdenvertaisuutta sekä naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti

Tavoitekokonaisuus	Tavoite
Osaamisen kehittäminen	— ministeriön osaamista kehitetään siten, että se tukee tavoitteiden saavuttamista ja ministeriön ydintehtävien hoitamista — henkilöstön työhyvinvointia ja työturvallisuutta edistetään systemaattisesti

Sisäministeriön henkilötyövuodet toiminnoittain

Toiminto	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	11,0	11,5	12,0
Hallinnonalan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	11,4	12,0	14,0
Lainsäädäntöhankkeiden valmistelu ja seuranta	24,9	25,0	25,0
EU- ja kansainväliset asiat	13,2	14,0	26,0
Toimialan ydintoiminnot ministeriössä	26,3	26,5	23,0
Sisäiset palvelut, yleishallinto ja johtaminen sekä hallinnolliset tehtävät	50,6	50,0	48,0
Muut	56,4	56,0	65,0
Yhteensä	193,8	195,0	213,0

Henkisten voimavarojen hallinta

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Henkilötyövuodet	193,8	195	213
— josta momentin 26.01.01 henkilötyövuodet	182,3	185	185
Sairauspoissaolot (pv/htv)	9,1	8,0	6,7
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,7	3,8	3,9

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	14 786	14 787	14 721
Bruttotulot	647	800	300
Nettomenot	14 139	13 987	14 421
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 243		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 906		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erityisasiantuntija Moskovaan (siirto momentille 24.01.01)	176
Palkkaliukumasäästön VNHY-osuuden tarkistus (siirto momentille 23.01.01)	-7
VNHY-siirtoon liittyvien säästöjen palautus	34
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-5
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-2
Palkkausten tarkistukset	539
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-5
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-106
Toimintameno säästö (HO 2015)	-100
Työajan pidentäminen (Kiky)	-1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-47
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	134
Yhteensä	610

2019 talousarvio	14 421 000
2018 talousarvio	13 811 000
2017 tilinpäätös	13 802 000

04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 779 000 euroa.

Selvitysosa: Pelastusopiston yhteydessä toimiva Kriisinhallintakeskus vastaa sisäministeriön ohjauksessa siviilikriisinhallinnan operatiivisesta toiminnasta: Kriisinhallintakeskus kouluttaa, rekrytoi ja varustaa kansainvälisiin tehtäviin lähetettävät asiantuntijat sekä tuottaa tilannekuvaa ja tekee alaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Siviilikriisinhallintatoimintaan ulkomailta osallistuvien henkilöiden aiheuttamat menot maksetaan momentilta 24.10.21.

Sisäministeriö asettaa toiminnalle seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2019:

- Kriisinhallintakeskus kouluttaa Suomen osallistumistasoa vastaavan määrän siviiliasiantuntijoita lähetettäväksi siviilikriisinhallintatehtäviin
- Kriisinhallintakeskus lähettää vuositasolla asiantuntijoita siviilikriisinhallintatehtäviin valtioneuvoston linjausten mukaisesti
- Naisten osuus lähetettävistä asiantuntijoista pysyy edelleen Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskitasoa korkeammalla
- Kriisinhallintakeskus kehittää yhteistyötä muiden kriisinhallintatoimijoiden kanssa kokonaisvaltaisen lähestymistavan vahvistamiseksi
- Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien toiminta on suunnitelmallista ja kustannustehokasta.

Toiminnan tunnuslukuja

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Siviilikriisinhallintakoulutettavapäivät	1 543	1 750	1 400
Koulutettavapäivän hinta	407	375	375
Hyväksytyt/ehdolle asetetut asiantuntijat	0,4	0,3	0,3
Naisten osuus skh-tehtävissä	0,4	0,4	0,4

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	1 697	1 799	1 839
Bruttotulot	63	60	60
Nettomenot	1 635	1 739	1 779
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	232		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	36		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasokorotus			300
Turvallisuusympäristön muutoksiin vastaaminen, kertaluonteisen erän poisto			-300
Palkkausten tarkistukset			41
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö			-1
Yhteensä			40

2019 talousarvio	1 779 000
2018 talousarvio	1 739 000
2017 tilinpäätös	1 439 000

20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sisäasiainhallinnon turvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin
- 2) digitalisaation kehittämiseen
- 3) kokonaisarkkitehtuurityöhön
- 4) yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin
- 5) S-TUVE -verkon ylläpitomenoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Verkkomaksut (S-TUVE)	7 900 000
Muut sisäministeriön hallinnonalan yhteiset tietohallintomenot	117 000
Yhteensä	8 017 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2019 talousarvio	8 017 000
2018 talousarvio	8 017 000
2017 tilinpäätös	8 517 000

24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 165 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toteuttamiseen
- 2) edellä mainittujen rahastojen toteuttamiseen tarvittavan teknisen avun ja näihin tehtäviin kohdennettavan, enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan, henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen sekä rahastojen toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) hankkeisiin ja toimiin sisältyvien arvonnalisäveromeno-osuuksien maksamiseen Euroopan unionin asetusten salliessa
- 4) siirtomenojen maksamiseen hankerahoituksena valtiontalouden ulkopuolisille toimijoille
- 5) Euroopan unionin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman 2007—2013 alaisten rahastojen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten 575/2007/EY artiklojen 45—46 (rahoitusoikaisu), 573/2007/EY artiklojen 45—46 (rahoitusoikaisu), 574/2007/EY artiklojen 47—48 (rahoitusoikaisu) sekä neuvoston päätöksen 435/2007/EY artiklojen 43—44 (rahoitusoikaisu) mukaisiin Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen edellyttäen, että niitä ei voida kohdentaa kansalliseen rahoituksen osuuteen
- 6) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toimeenpanoon liittyviin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 514/2014 artiklojen 21 h, 47—49 mukaisten rahoitusoikaisujen ja niistä aiheutuvien Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen edellyttäen, että niitä ei voida kohdentaa kansallisen rahoituksen osuuteen.

Momentille voidaan nettouttaa virastolle työnantajana maksetut tulot.

Selvitysosa: Rahoitusohjelmakaudella 2014—2020 on EU:ssa sisäasioiden alalla kaksi rahastoa: sisäisen turvallisuuden rahasto sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto. Jäsenvaltion velvollisuudet rahastoihin liittyen määritellään rahastokohtaisissa asetuksissa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513/2014, 515/2014 ja 516/2014) sekä hallinnointia koskevassa horisontaalasetuksessa (Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetus (EU) N:o 514/2014). Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta koordinoimisesta ja toimii rahastojen nimettynä vastuu- ja tarkastusviranomaisena.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja laillista maahanmuuttoa sekä kehitetään paluustrategioita.

Sisäisen turvallisuuden rahasto jakaantuu kahteen rahoitusvälineeseen: ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevaan rahoitusvälineeseen (ISF-B) sekä poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa sekä kriisinhallintaa koskevaan rahoitusvälineeseen (ISF-P).

ISF-B -rahoitusvälineellä tuetaan toimenpiteitä, joiden toteutuksessa noudatetaan maahanpääsyn neliportaista valvontamallia. Malliin sisältyvät toimenpiteet kolmansissa maissa, yhteistyö naapurimaiden kanssa, ulkorajalla tapahtuvat toimet ja valvontatoimenpiteet vapaan liikkuvuuden alueella. Rahoitusvälineellä edistetään Euroopan ulkorajojen yhdenmetyä valvontajärjestelmän kehittämistä yhdenmukaisen ja korkeatasoisen ulkorajavalvonnan varmistamiseksi sekä laillisen rajanylitysliikenteen helpottamiseksi. Niin ikään rahoitusvälineellä tuetaan kansallisia toimenpiteitä ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, kun kyseessä on viisumipolitiikka ja muut ennen ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia toteutettavat toimet.

ISF-P -rahoitusvälineellä tuetaan poliisiyhteistyötä ja rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa. Rahoitusvälineen toimialaan kuuluu tietojenvaihdon ja tietojen saatavuuden parantamisen ohella rajat ylittävän sekä vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, korruption, huumekaupan, ihmiskaupan, laittoman asekaupan, laittoman maahanmuuton, hyväksikäytön, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian, tietoverkkorikollisuuden ja rahanpesun torjunta ja ehkäiseminen. Edelleen rahoitusvälineen toimialaan kuuluu kansalaisten ja elintärkeän infrastruktuurin suojeleminen vaaratilanteilta sekä turvallisuuteen liittyvien riskien ja kriisien tehokkaan hallinnan edistäminen.

Rahastoista rahoitettavilla hankkeilla ja toimilla tulee pääsääntöisesti olla kansallista rahoitusta niiden toimeenpanoa varten.

Teknistä apua käytetään pääsääntöisesti rahastojen hallinnoinnista vastuuviranomaiselle aiheutuviin kustannuksiin.

Komissiosta saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.26.98. Rahoitusohjelmakauden 2014—2020 rahastojen tulot ja menot tasapainottuvat ohjelmien loppuun mennessä.

Koko ohjelmakauden 2014—2020 arvioidut rahoitusosuudet (1 000 euroa)

Rahastot¹⁾	
Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF, perusosa	26 041
AMIF uudelleensijoittamisen määräraha	42 000
AMIF sisäiset siirrot	12 468
AMIF hätärahoitus	7 600
AMIF Turkista uudelleensijoitettavat syyrialaiset	6 727
Sisäisen turvallisuuden rahasto, ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskeva rahoitusväline, perusosa ISF-B ²⁾	37 295
ISF-B Merivenehankinta ³⁾	8 100
ISF-B MTR-lisärahoitus ⁴⁾	6 082
Sisäisen turvallisuuden rahasto ISF, poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa sekä kriisinhallintaa koskeva rahoitusväline ISF-P	17 861
Yhteensä	164 174

1) AMIF-rahoitus (pl. perusosa) on täysin sidoksissa EU-tason päätöksiin ja niiden toimeenpanoon sekä EU- että jäsenvaltiotasolla. Lopullinen rahoitusosuus tulee muotoutumaan käytettävien erityisrahoitusmekanismien mukaisesti.

2) Jäsenvaltio voi käyttää enintään 40 prosenttia perusosasta rahoittaakseen operatiivista tukea. Rahoitusväline sisältää erityistoimiraohituksen Frontex-välineistöön (0,36 milj. euroa).

3) Merivenehankinta on erityistoimiraohitusta Frontex-operaatioissa käytettävien kolmen meriveneen hankintaan.

4) Suomelle allokoitu lisärahoitus rahastojen välitarkasteluprosessin (Mid-Term Review, MTR) tuloksena.

Tuotokset ja laadunhallinta

Sisäministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2019:

— Osallistutaan aktiivisesti tulevan monivuotisen rahoitusohjelmakauden valmisteluun sisäasioiden osalta

— Varmistetaan rahastojen tehokas kansallinen toimeenpano ja lisätään rahastojen tunnettavuutta

Rahastojen arvioidut maksatukset vuonna 2019 (1 000 euroa)

AMIF perusosa	3 000
AMIF uudelleensijoittamisen määräraha (ml. kiintiö)	5 670
ISF-B perusosa	7 195
ISF-B Merivenehankinta	1 000
ISF-B MTR-lisärahoitus	2 000
Tekninen apu	1 300
Yhteensä	20 165

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvioidut menot	-1 390
ISF-B rahaston välitarkastelu, Suomelle osoitettu lisärahoitus	2 000
Lisärahoitus AMIF- ja ISF-P rahastoihin	-4 000
Merivenehankinta	1 000
Yhteensä	-2 390

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2019 talousarvio	20 165 000
2018 talousarvio	22 555 000
2017 tilinpäätös	32 424 000

25. Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan järjestämisestä, alusten torjuntavalmiuden ylläpidosta, torjuntakaluston hankinnoista, mukaan lukien jääolosuhteissa toimivan öljyntorjuntalaitteiston ja muun avomeriöljyntorjuntakaluston hankinnoista sekä torjuntatoimenpiteistä ja ympäristövahingon torjuntaan välittömästi liittyvistä tutkimuksista aiheutuviin menoihin

2) öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan kansainvälisestä yhteistyöstä, koulutus- ja kehittämistoiminnasta ja oikeudenkäynneistä aiheutuviin menoihin, öljyntorjuntavarastojen vuokriin ja sivutoimisten varastonhoitajien ja torjuntatöihin osallistuvien palkkioihin.

Torjuntakaluston hankintamenot budjetoidaan sitoumusperusteisina.

Momentille saa nettobudjetoida siirtotalouden tuottoina korvaukset öljysuojarahastosta ja vahinkojen aiheuttajilta.

Selvitysosa: Vuodelle 2019 momentille ei arvioida kertyvän tuottoja korvauksina öljysuojarahastosta ja vahinkojen aiheuttajilta.

2019 talousarvio	5 500 000
------------------	-----------

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 100 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtori (siirto momentilta 28.01.29)	-409
Yhteensä	-409

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2019 talousarvio	100 000 000
2018 talousarvio	100 409 000
2017 tilinpäätös	117 824 753

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 225 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen meripelastustoimintaan ja poliisin todistajansuojeluohjelmaan sisältyvän sopeutumisavustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Suomen meripelastusseura	204 000
Ålands Sjöräddningssällskap	11 000
Todistajansuojeluohjelman mukainen sopeutumisavustus	10 000
Yhteensä	225 000

2019 talousarvio	225 000
2018 talousarvio	225 000
2017 tilinpäätös	225 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon kansainvälisten järjestöjen (Interpol, FATF¹⁾, IGC²⁾, IOM, ICMPD³⁾, COSPAS-SARSAT⁴⁾ ja ICAO PKD⁵⁾) jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien velvoitteiden suorittamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Poliisin kansainvälisessä yhteistyössä ja sen kehittämisessä erityinen pääpaino on EU:n puitteissa suoritettavalla poliisiyhteistyöllä sekä lainsäädännön että käytännön toiminnan tasolla. Huomiota kiinnitetään myös lähialueyhteistyön, YK:n ja Euroopan neuvoston sekä muiden kansainvälisten organisaatioiden piirissä tapahtuvaan poliisin toimialaan liittyvään kehitykseen.

IGC:ssä käsitellään kaikkia kansainvälisten maahanmuuttovirtojen hallintaan liittyviä merkittäviä kysymyksiä. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM) on hallitustenvälinen järjestö, joka harjoittaa laaja-alaista siirtolaisuuteen liittyvää toimintaa. ICMPD on riippumaton hallitustenvälinen tutkimuslaitos. Se pyrkii edistämään kestävästä maahanmuuttopolitiikkaa ja keskittyy Länsi- ja Itä-Euroopan kannalta tärkeisiin maahanmuuttokysymyksiin ja toimii Budapest-prosessin sihteeristönä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Interpol	516 000
FATF	40 000
IGC	120 000
IOM	265 000
ICMPD	5 000
COSPAS-SARSAT	45 000
ICAO PKD	26 000
Yhteensä	1 017 000
2019 talousarvio	1 017 000
2018 talousarvio	1 017 000
2017 tilinpäätös	824 653

10. Poliisitoimi

Selvitysosa: Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, estää ennalta, paljastaa ja selvittää rikoksia sekä saattaa ne syyteharkintaan.

Poliisitoiminnan eri osa-alueiden tuloksellisella toiminnalla pyritään vaikuttamaan osaltaan siihen, että Suomi on edelleen yksi Euroopan turvallisimmista maista vaikka poliisitoimen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi. Keskeisimmät poliisin toimintaan vaikuttavat toimintaympäristömuutokset liittyvät kansainvälisen ja kotimaisen turvallisuustilanteen muuttumiseen lyhyessä ajassa, laajamittaiseen maahantuloon ja laittomaan maahantuloon liittyvään rikollisuuteen, digitalisaation ja ICT:n nopeaan kehittymiseen sekä uusiin uhkakuviin, muuan muassa hybridivaikuttamiseen. Hybridivaikuttamisen keinot valtiollisen vaikuttamisen välineenä ovat lisääntyneet. Toimintaa on priorisoitava taloudellisten resurssien mahdollistamissa puitteissa ja erityisesti HARVA-alueiden palveluiden turvaaminen on yhä haastavampaa.

¹⁾ FATF = Financial Action Task Force

²⁾ IGC = Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia

³⁾ ICMPD = International Centre for Migration Policy Development

⁴⁾ COSPAS-SARSAT = satelliittipaikannusta maalla, merellä ja ilmassa hyödyntävä maailmanlaajuinen etsintä- ja pelastusjärjestelmä

⁵⁾ ICAO PKD = kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön sähköinen varmennepankki

Poliisin turvallisuuteen liittyvien tehtävien näkyvyyttä ja palvelujen saatavuutta lisätään digitalisaatiolla ja teknisillä ratkaisulla. Samalla osaltaan varmistetaan, että poliisi pystyy vastaamaan kiireellisen avun tarpeeseen nykytasolla. Nykyisen turvallisuustoimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät kykyä varautua vaikeasti ennakoitaviin tilanteisiin. Poliisi reagoi toimintaympäristön muutoksiin ennakoimalla ja kohdistamalla toimenpiteet ja voimavarat turvallisuuden kannalta kriittisiin asioihin yhdessä muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa turvallisuusriskien analysointiin, tietojohdoisuuteen ja oikeaan tilannekuvaan perustuen.

Digitalisaatio ja ICT:n kehitys tarjoaa paitsi mahdollisuuksia tehostaa toimintaa, mutta myös lisää kyberrikollisuutta. Yksittäisten terrorististen väkivallan tekojen uhka on kohonnut Suomessa. Poliisin suorituskyky ei vastaa kaikilta osin olemassa olevia uhkakuvia, turvallisuusriskejä ja muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia. Keskeisin varautumistoimi yllättäviin terrori-iskuihin on poliisin riittävä ja toimintakykyinen resurssi. Poliisin vaste ja kyky reagoida äkillisiin vakaviin tilanteisiin on suoraan verrannollinen kentällä olevien poliisien määrään. Lisäksi poliisin käytettävissä olevan kaluston, välineiden, taktisen osaamisen ja koulutuksen on vastattava tämän päivän turvallisuusuhkiin ja toimintaympäristön vaatimuksiin kaikilta osin.

Suojelupoliisin tehtävänä on torjua sellaisia hankkeita ja rikoksia, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta sekä suorittaa tällaisten rikosten tutkintaa. Se myös ylläpitää ja kehittää yleistä valmiutta valtakunnan turvallisuutta vaarantavan toiminnan estämiseksi. Suojelupoliisin ja muun poliisitoiminnan yhteistyöstä huolehditaan.

Poliisin lakisääteiset tehtävät ovat laajoja, mutta poliisitoimintaan kohdistuvat keskeiset odotukset liittyvät ihmisten turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisäämiseen. Esimerkiksi osa rikostorjunnan tehtävistä kuormittaa poliisia paljon, vaikka niitä suorittamalla ei merkittävästi lisätä turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta.

Poliisi huolehtii kansainvälisen poliisiyhteistyön kehittämistä ja ylläpitämisestä osallistumalla laajasti sitä varten perustettujen kahden- ja monenvälisten rakenteiden työhön. Erityisen tärkeää keskinäinen yhteistyö on Suomen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden, lähialueiden maiden sekä Europolin välillä. Poliisi huolehtii tehokkaasta tietojenvaihdosta ja harjoittaa muuta aktiivista operatiivista yhteistyötä muiden maiden ja eräiden kansainvälisten järjestöjen kanssa sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Kansainvälisellä yhteistyöllä torjutaan Suomeen ulottuvaa ja Suomesta käsin toimivaa kansainvälistä rikollisuutta ja terrorismia. Suomeen kohdistuvaa rikollisuutta pyritään torjumaan jo lähtömaissa. Vuoden 2019 loppupuoliskolla Suomi toimii EU:n puheenjohtajamaana ja vastaa useiden unionin sisäisen turvallisuuden kannalta merkittävien foorumeiden työstä.

Vuonna 2018 voimaantulleen alkoholilain uudistuksen on arvioitu lisäävän poliisin tehtäviä ja resursointitarvetta. Lisäksi liikenteen sääntelyn muutoksilla ja sakon käyttöalan laajentamisella on vaikutusta poliisin resursointiin. Myös matkustajarekisterin käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjunnassa annetun ns. PNR-lain⁶⁾ täytäntöönpano lisää poliisin tehtäviä ja edellyttää resursointia ja ICT -järjestelmä uudistuksia.

Poliisin tavoitteena on säilyttää toimintavalmiusaika hyvällä tasolla. Poliisi seuraa toimintaansa ja raportoi mahdollisuuksistaan säilyttää peruspalveluiden saatavuus ja laatu käytettävissä olevilla resursseillaan. Poliisin resurssit kohdennetaan enenevässä määrin poliisin toiminnallisiin painopistealueisiin. Lupapalveluiden saatavuutta ja palvelujen laatua pyritään ylläpitämään sähköisinä asiointipalveluina ja niitä täydentävinä käyntiasioinnin palveluina julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta huolehtien.

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 762 499 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetun asetuksen (1177/2009) 2 §:n nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

⁶⁾ HE laiksi lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjunnassa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa poliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Valvonta- ja hälytystoiminta sekä liikenneturvallisuus

Kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuus pyritään säilyttämään. Suomen EU-puheenjohtajuuskausi ja siihen liittyvät turvaamistehtävät edellyttävät poliisin resurssien uudelleen kohdentamista aiheuttaen osaltaan haasteita muun muassa toimintavalmiusaikojen ja hälytyspalveluiden tason säilyttämisessä sekä ennalta estävään toimintaan kohdentuvan toiminnan vähentämistä, koska perustoimintaan osoitettavia resursseja ei voi lisätä. Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvän valvonnan tasoa arvioidaan ja siitä raportoidaan. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset edellyttävät poliisin henkilökohtaisten suojavälineiden, aseistuksen sekä ajoneuvojen päivittämistä. Alkoholilainsäädännön muutos vaikuttaa myös poliisin työmäärään ja tehtäväjärjestelyihin. Laittoman maahantulon tilanne pyritään säilyttämään Suomessa hallittuna ja toimenpiteet laittoman maahantulon torjumiseksi ovat uskottavia ja tehokkaita. Kielteisten turvapaikkapäätösten täytäntöönpano pyritään pitämään tehokkaana niiltä osin kuin poliisi voi siihen vaikuttaa.

Liikennevalvonnan vaikuttavuus pyritään säilyttämään huolimatta siitä, että liikennevalvontaan kohdennettua työaikaa joudutaan osoittamaan myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden hallintaan sekä rikostorjuntaan. Liikenteen sääntelyn ja seuraamusten merkittävät muutokset edellyttävät laajasti henkilöstön kouluttamista, mikä sitoo liikennevalvonnan henkilöstöresurssia vuonna 2019. Lisäksi EU-puheenjohtajuuskauden aikana liikennevalvonnan resurssit kohdennetaan turvajärjestelyihin. Näitä vaikutuksia pyritään kompensoimaan kehittämällä valvonnan kohdentamista ja automaattista liikennevalvontaa lisäämällä. Poliisin paljastamien rattijuopumusrikosten, törkeiden liikenneturvallisuuden vaarantamisen tason sekä raskaan liikenteen valvonnan tason arvioidaan edellä mainituista syistä laskevan hie-

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Valvonta			
Tuottavuus			
Tuottavuus (ABC-tehtävät/htv)	808	762	796
Liikennevalvonnan tuottavuus, kpl/htv	882	996	1 237
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	1 305	1 359	1 357
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	133 733	137 000	139 000
Taloudellisuus (kustannukset/ABC-tehtävät), euroa	127	141	128,7
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, keskiarvo vähintään, arvosana 1 — 4	-	3,0	-
Onnistuminen liikennevalvonnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1 — 4	-	3,08	-
Onnistuminen poliisin partioinnissa ja muussa näkyvässä toiminnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1 — 4	-	3,0	-
Liikennevalvontaan käytetty työaika, htv	524,3	492	485 ¹⁾
— josta raskaan liikenteen valvontaan käytetty työaika, htv	44,1	40	38,0
Automaattisen liikennevalvonnan suoritteet, kpl	552 755	590 000	600 000
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, tapaukset enintään, kpl	3 770	3 300	3 100
Henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet enintään, kpl	4 380	5 100	4 500
Rattijuopumusrikosten määrä enintään, kpl	18 383	17 500	16 500
Suoritteet			
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1 055 295	1 000 000	1 080 000
—josta oma-aloitteiset tehtävät, %	36,7	30,0	33,0

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Valvonta			
Oma-aloitteellisuus (%) eräissä taajamavalvontaan liittyvissä tehtävissä (03 Pa-hoinpity, tappelu 15 Vahingonteko 34 Päähtynyt henkilö 35 Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta)	9,1	8,0	9,0

¹⁾ Vähenee EU-puheenjohtajuuden tehtävien ja koulutustarpeiden takia, huomioitu myös seuraamusmäärissä

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Hälytystoiminta			
Tuottavuus			
Tuottavuus (A- ja B-hälytystehtävät, määrä/htv)	274	283	280
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	1 963	1 963	1 963
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	179 427	183 900	186 600
Taloudellisuus (kustannukset/hälytystehtävät A+B), euroa	334	341	339
Palvelukyky ja laatu			
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	9,3	10,0	10,2
Toimintavalmiusaika A- ja B-luokan tehtävissä, min	18,3	18,5	19,3
Toimintavalmiusaika alle 20 min (% , A+B -tehtävistä)	70,1	69,0	66,0
Toimintavalmiusaika alle 45 min (% , A+B -tehtävistä)	91,8	88,0	85,0
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, keskiarvo vähintään, arvosana 1 — 4	-	3,24	-
Suoritteet			
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät enintään, kpl	26 089	26 000	26 800
A ja B hälytystehtävien määrä enintään, kpl	537 079	540 000	550 000
A, B ja C hälytystehtävien määrä enintään, kpl	1 055 295	1 000 000	1 080 000

Rikostorjunta

Turvallisuustilanteen muutoksesta johtuvien uhkien torjunta tarkoittaa rikostorjunnan sisällä voimakasta panostusta vakavien henkeen ja terveyteen kohdistuneitten rikosten sekä seksuaalirikosten sekä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteita murentavien rikosten tutkinnan suorituskyvyn varmistamiseen. Rikosten luonteen muuttuessa yhä monimutkaisemmiksi, vaatii niiden selvittäminen enemmän resursseja. Lisäksi toimintaympäristön muutos edellyttää resurssien kohdentamista ennalta estävän toiminnan akuutteihin ja aikaa vieviin ilmiöihin kuten väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin sekä vihapuheen torjuntaan. Tämä tarkoittaa väistämättä päivittäisrikollisuuden torjuntaan käytettävissä olevan resurssin vähenemistä. Huumausainerikollisuuden lisääntymisen vaikutukset poliisin toimintaan arvioidaan.

Rikoslakirikosten selvitystason (pl. liikenne-rikokset) arvioidaan pysyvän nykytasolla. Jo vuosia kestäneen tutkinta-aikojen pidentymisen ennakoitaan jatkuvan. Poliisin rikostorjunnan tuloksellisuus pysyy nykytasolla, koska rikosten esikäsittelyn ja tutkinnan nopeutetun menettelyn kehittämällä lisätään rikostorjunnan tehokkuutta. Poliisin mahdollisuudet panostaa mm. sarjoittamistyötä edellyttävään ns. pimeään poliisin tietoon tulleiden rikosten selvittämiseen ovat entistä haasteellisemmat. Piilorikollisuuden paljastamisen edellytysten arvioidaan heikkenevän ja tämä voi realisoitua jatkossa myös kaikkien törkeiden rikosten, mm. huumausainerikosten, vähentyneenä paljastamisena. Poliisi seuraa tutkinta-aikojen ja rikosten selvitysasteen kehitystä ja raportoi näistä. Tämä on tärkeää, jotta poliisin toimintakyky ja mahdollisuudet ovat selkeästi arvioitavissa.

Vuonna 2019 jatketaan väkivaltaisiin ääriliikkeisiin liittyvien rikosten ja viharikosten aktiivista ennalta estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä kehitetään Ankkuritoimintaa, poliisitoimintaa sosiaalisessa mediassa ja verkkorikostutkintaa. Lisäksi jatketaan vakavien sekä vaarallisten vihjeiden tunnistamiskyvyn ja tiedonkulun parantamista tavoitteena käytössä olevan tiedon tehokas hyödyntäminen, tarkemman analyysin mahdollistaminen sekä viranomais-ten reagointinopeuden ja ennalta estämiskyvyn parantaminen.

Vaikuttavuuden lisäämiseksi talousrikostorjunnassa pyritään nykyistä enemmän reaaliaikaiseen rikostutkintaan, avoinna olevien juttujen määrän vähentämiseen, tutkinta-aikojen lyhentämiseen ja takaisin saadun rikoshyödyn määrän kasvuun entistä tiiviimmällä poliisi-syyttäjät -esitutkintayhteistyöllä. Myös yhteistyötä keskeisten yhteistyötahojen verohallinnon, ulosoton ja pesänhoitajien kanssa tulee kehittää.

Tietoverkkorikollisuuden torjunnassa pannaan täytäntöön vielä toteuttamatta olevat kansallisen kyberstrategian täytäntöönpano-ohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset erityisesti ennalta estävän toiminnan osalta. Osallistutaan uuden kansallisen kyberstrategian ja sen toimeenpano-ohjelman valmistelutyöhön. Kyberrikostorjuntakeskuksen resursien ja toimintakyvyn vahvistuessa vaikeutetaan vakavan ja järjestäytyneen tietoverkkorikollisuuden toimintamahdollisuuksia. Osallistutaan kansainvälisiin ja kansallisiin kyberharjoituksiin yhteistoiminnan kehittämiseksi poliisin ja muiden viranomaisten välillä.

Rikostorjunta	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Tuottavuus			
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset/htv)	73	71	74
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	3 605	3 707	3 716
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	332 234	340 800	346 000
Taloudellisuus (kustannukset/selvitetyt rikoslakirikokset), euroa	1 254	1 302	1 254
Palvelukyky ja laatu			
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne rikokset), %, vähintään	49,8	50,0	50,0
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenne rikokset), ka, vrk	125	126	129,0
Omaisuusrikosten selvitystaso, %, vähintään	37,1	37,0	37,0
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään	97,8	85,0	90,0
Päätettyjen talousrikosjuttujen sisällöloaika, ka, vrk, enintään	439	455	430
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä ja torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	-	3,06	-
Onnistuminen talousrikosten torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1 — 4 ¹⁾	-	2,76	-
Onnistuminen huumorikosten selvittämisessä/paljastamisessa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1 — 4 ¹⁾	-	2,91	-
Onnistuminen asunomurtojen selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1 — 4 ¹⁾	-	2,85	-
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1 — 4 ¹⁾	-	2,77	-
Onnistuminen viharikosten selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1 — 4 ¹⁾	-	2,89	-
Onnistuminen tietoverkkorikollisuuden torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1 — 4 ¹⁾	--	2,79	-
IT-tutkintaan käytetyt henkilötyövuodet	41	40	41
Suoritteet			

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Rikostorjunta			
Kaikki selvitetty rikokset, määrä, sis. liikenne rikkomukset	632 405	756 000	756 000
Selvitetyt rikoslakirikokset, määrä	264 895	276 000	276 000
Haltuun saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj. euroa	20,9	18,0	20,0
Haltuun saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	15,7	15,0	17,0
Päätettyjen talousrikosten määrä, kpl	2 097	2 100	2 150
Avoimna olevien talousrikosten määrä, kpl	2 488	2 500	2 400
Päätettyjen järjestäytyneen rikollisuuden juttujen määrä, kpl	848	1 000	1 000
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä, kpl	36 019	35 000	35 000
Poliisiin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	1 004	950	1 000

¹⁾ Lähde: Poliisibarometri

Lupahallinto

Poliisin lupahallinto vaikuttaa hallinnollisen päätöksenteon ja valvonnan keinoin rikoksia ennalta estävästi sekä yleistä järjestystä ja turvallisuutta turvaavasti yhteiskunnassa, jonka turvallisuustilanne on muutoksessa. Poliisi turvaa maksullisen lupahallinnon riittävän palvelutason, tehokkaat menettelyt ja näitä vastaavat resurssit kustannusvastaavuudesta huolehtien. Lupahallinnon toiminnot ja prosessit uudistuvat hallinnollisesti kevyemmiksi. Poliisi huolehtii sähköisten lupapalveluiden ja asianhallinnan ylläpitämisestä ja kehittämisestä siten, että palvelut ovat asiakasystävällisiä, teknistä kehitystä tarkoituksenmukaisesti hyödyntäviä ja toiminnallisesti tehokkaita. Pääasiallisena palvelun tarjoamisen tapana ovat sähköiset palvelut ja sähköisen asioinnin käyttöaste säilyy suunnitelmallisesti korkealla tasolla. Käyntiasiointi täydentää sähköistä palvelua. Lupahallinnon henkilöstön osaaminen ydintehtävissä vahvistuu.

Poliisin lupahallinto tuottaa lupapalvelut kokonaistaloudellisesti ja kustannustehokkaasti. Vuoden 2017 alusta käytönotetulla resurssimallilla varmistetaan henkilöresurssien oikea mitoitus suhteessa lupahallinnon tehtäviin. Vuosina 2017 - 2018 lupahallinnon resurssija on vähennetty resurssimallin mukaisesti. Resurssimallia koskevien periaatteiden mukaisesti oikeaa voimavarojen tasoa arvioidaan aina kehittämistyön vaikutuksia suunniteltaessa. Sakkolain muutoksen johdosta poliisi käsittelee 1.6.2019 alkaen kaikki ajokiellot, mikä tarkoittaa noin 17 000 uutta ajokieltoasiaa vuosittain.

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Maksullinen lupahallinto (lupapalvelu)			
Tuottavuus			
Tuottavuus (poliisin käsittelemät maksulliset asiat/maksullinen lupa-htv)	2 809	2 545	2 619
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet (maksullinen)	377	402	402
Lupahallinnon tuottoennuste/arvio, 1 000 euroa	46 843	48 300	48 300
Lupapalvelujen kustannukset (maksullinen), 1 000 euroa	46 391	48 300	48 300
Taloudellisuus (kustannukset/poliiisin käsittelemät maksulliset asiat), euroa	44	43	45
Lupahallinnon kustannusvastaavuus, %	99,7	100	100
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen lupahallinnossa, arvosana 1 — 4 ¹⁾	-	3,37	-
Sähköisen asioinnin toteutuma-aste (%)	33	39	40
Sähköisen asioinnin käyttöaste (%)	67	70	70
Ajanvarauksen käyttöaste (varausten määrä/asiakaskäyntimäärä), % ²⁾	44	50	55
Käyntiasioinnin asiakasmäärän kehitys	764 000	797 000	648 000

	2017	2018	2019
	toteutuma	arvio	tavoite
Maksullinen lupahallinto (lupapalvelu)			
Suoritteet			
Poliisiin käsittelemät maksulliset lupa-asiat yhteensä, kpl	1 059 007	1 023 000	1 053 000

¹⁾ Lähde: Poliisibarometri

²⁾ Ajanvarausten määrä/asiakaskäyntimäärä

	2017	2018	2019
	toteutuma	arvio	tavoite
Maksuton lupahallinto (sis. lupavalvonta)			
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet ¹⁾	213	200	200
Lupavalvonnan kustannukset (maksuttomat lupapalvelut), 1 000 euroa	19 618	20 100	20 300
Suoritteet			
Valvonnalliset toimenpiteet yhteensä, kpl (sis. ajo-oikeuspäätökset, aselupien peruutus- ja varoituspäätökset sekä järjestyksenvalvoja- ja vartijakorttien peruutukset ja varoitukset)	86 753	65 000	85 000

¹⁾ Lakimuutoksen vaikutuksia poliisin lupahallinnon resursointiin ei tässä yhteydessä ole huomioitu.

Poliisikoulutus

Poliisin henkilöstö- ja osaamistarpeeseen vastataan tutkinto- ja täydennyskoulutuksella. Uusien poliisi (amk) -tutkinto-opiskelijoiden määrä esitetään asetettavaksi vähintään 400 aloittavan opiskelijan tasolle vuonna 2019. Poliisikoulutusta annetaan edelleen molemmilla kansalliskielillä. Koulutuksessa painotetaan kansainvälisen poliisiyhteistyön ja monikulttuurisuuden edellyttämää ammattitaitoa. Koulutuksen tuottavuutta parannetaan laajentamalla verkko-opetuksen käyttöä. Poliisiammattikorkeakoulu tuottaa tutkimustietoa poliisitoiminnan, sisäisen turvallisuuden ja oppilaitoksen opetuksen kehittämiseen.

	2017	2018	2019
	toteutuma	arvio	tavoite
Poliisikoulutus			
Tuottavuus			
Vuoden aikana suoritettujen tutkintokoulutuksen opintopisteet/opettajien kokonaishtv	475	500	600
Taloudellisuus			
Poliisiammattikorkeakoulun kokonaiskustannukset, 1 000 euroa	25 966	26 000	26 000
Henkilötyövuodet	187	189	189
Poliisi (AMK) - tutkintokoulutuksen opintopisteen hinta, enintään, euroa	255	230	200
Poliisi (ylempi AMK) - tutkintokoulutuksen opintopisteen hinta, enintään, euroa	358	230	200
Palvelukyky ja laatu			
Poliisi (AMK) -tutkinnosta tavoiteajassa valmistuneet, %	91	95	93
Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksen harjoittelun osaamistavoitteiden saavuttaminen, 1 — 5	3,4	3,4	3,5
Suoritteet			
Poliisi (AMK) koulutukseen hakevien lukumäärä aloituspaikkaa kohden	10	10	10
Poliisi (AMK) koulutuksen aloittaneiden määrä, hlöä	337	400	400

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Poliisikoulutus			
Poliisi (AMK) koulutuksesta valmistuvien määrä, hlöä	239	227	351
Julkaisut, kpl	27	38	38

Yhteiset palvelut - tukitoiminnot ja muut tehtävät

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
--	-------------------	---------------	-----------------

Yhteiset palvelut - tukitoiminnot¹⁾**Taloudellisuus**

Henkilötyövuodet	1 476	1 469	1 440
------------------	-------	-------	-------

Yhteiset palvelut - muut tehtävät²⁾**Taloudellisuus**

Henkilötyövuodet	710	711	704
Muiden tehtävien kustannukset, 1 000 euroa	63 385	64 900	65 800

¹⁾ Tukitoiminnot = taloushallinto, henkilöstöhallinto, materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tutkimus- ja analyysitoiminto, koulutus, työhyvinvointi, konsernipalvelut, ohjaustoiminnot

²⁾ Muut tehtävät = vartijat, vankilatoiminnot, vankikuljetukset, virka-avut, löytötavaratoiminto, kantelu- ja valitusasiat, lupahallinnon erillistoiminnot

Henkiset voimavarat

Poliisi sopeuttaa toimintansa sille myönnettyyn määrärahaan sopeuttamissuunnitelmansa mukaisesti. Säästötoimenpiteitä kohdennetaan mm. keskitettyyn rahoitukseen sekä kehittämishankkeisiin. Tällä kohdennuksella pyritään hillitsemään poliisin henkilöstön ja aivan erityisesti poliisimiesten htv-vähennyksiä. Poliisin henkilöstömäärä sovitetaan taloudellisiin reunaehtoihin.

Henkiset voimavarat	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Henkilötyövuodet ¹⁾	9 649	9 811	9 781
Naisia, %-osuus	29,1	29,5	29,4
Poliisimiehet, htv	7 149	7 250	7 200
Naisia, %-osuus	16,8	16,3	16,8
Opiskelijat, htv ²⁾	182	253	278
Naisia, %-osuus	30,7	30,0	30,5
Muu henkilöstö, htv	2 319	2 308	2 303
Naisia, %-osuus	67,8	68	68
Naisten %-osuus alipäälystössä, päälystössä ja päällikkötasolla	11,8	11,2	11,8
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,4	9,9	9,5
Työtyytyväisyysindeksi	-	-	3,5

¹⁾ Lähde PolStat, kaikki momentit. Vuoden 2017 toteutumassa poliisin momentilta 26.10.01 palkattujen osuus yht. 9 601,5 htv, muilta momenteilta palkattujen osuus yht. 47,8 htv. Vuoden 2018 ja 2019 arvioissa muilta momenteilta palkattujen osuus yht. 40 htv.

²⁾ Opiskelijoilla tarkoitetaan käytettävissä olevaan työvoimaan luettavat opiskelijat, jotka ovat työssäoppimisjaksolla työ- tai kenttäharjoittelussa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017	2018	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	773 979	784 198	825 045
Bruttotulot	64 811	58 046	62 546
Nettomenot	709 168	726 152	762 499
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	35 344		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	22 854		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2017	2018	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2019 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	54 181	51 00	55 506
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	53 564	51 006	55 506
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	617	-	-
Kustannusvastaavuus, %	101	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Biometriahanke (siirto momentilta 28.70.20)	2 000
Digitalisaation edistäminen	5 300
Eduskunnan lisäys	-470
Ennaltaehkäisevä työ terrorismin torjuntaan	-500
EU-puheenjohtajuuskauden 2019 turvallisuuskustannukset	2 500
Kalustoinvestoinnit: operatiivinen suorituskyky	5 000
Kalustoinvestoinnit: peruskalusto	3 370
Kaluston ja varusteiden lisääminen sekä operatiivisen suorituskyvyn ja kyberrikostorjunnan toiminta- kyvyn parantaminen	-9 000
Lentoturvallisuus (Hki-Vantaan arvioitua nopeampi kasvu)	1 914
PNR-lain voimaantulon vaatimat lisäresurssit	2 944
Rangaistusmääräysalan laajentaminen / HO2015 säästö	-1 000
Siirto momentille 26.10.02	335
Tietosuojalainsäädännön edellyttämät järjestelmämuutokset	575
Toiminnan turvaaminen/tason korotus	-5 000
Toimitilahankkeet, organisaatioturvallisuuden parantaminen	3 000
Vitja-hankkeen tuottavuusrahoitus (siirto momentilta 28.70.20)	-3 000
Ydintoiminnan turvaamiseen tarvittava tasokorotus (7200 poliisimiestä)	18 044
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-177
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-89
Palkkausten tarkistukset	17 821

Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-161
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-3 495
Toimintameno säästö (HO 2015)	-4 142
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-2 733
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-1 613
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	5 026
Vuokramenojen indeksikorotus	427
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-529
Yhteensä	36 347

2019 talousarvio	762 499 000
2018 talousarvio	726 152 000
2017 tilinpäätös	696 678 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 280 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Suojelupoliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Suojelupoliisin keskeisenä tavoitteena on estää ennalta sellaisia tekoja ja hankkeita, jotka voivat vaarantaa kansallista turvallisuutta. Lisäksi virasto tuottaa ennakoivaa ja merkityksellistä tiedustelutietoa valtionjohdon päätöksenteon tueksi ja yhteiskunnan turvallisuuden edistämiseksi.

Kansalliseen turvallisuuteen kytkeytyvä Suojelupoliisin toimintaympäristö on ennen näkemättömän nopeassa muutoksessa, eikä mikään viittaa siihen, että vauhti olisi hidastumassa. Tähän kehitykseen pyritään vastaamaan Suojelupoliisin toimintaedellytysten varmistamisella ja suorituskyvyn kehittämällä. Valmisteilla oleva uusi siviilitiedustelulainsäädäntö auttaa virastoa vastaamaan uusiin vaatimuksiin, koska tiedustelu on usein paras keino saada ensitieto uhkista.

Uudessa siviilitiedustelulainsäädännössä Suojelupoliisin tehtäväksi säädettäisiin kansallisen turvallisuuden suojaaminen. Lainsäädännön voimaantulon myötä Suojelupoliisi toimii yhä selkeämmin yhdistettynä kotimaan turvallisuuspalveluna ja ulkomaan tiedustelupalveluna, jonka tehtävänä on hankkia tietoa kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvista uhkista siihen katsomatta, onko uhkissa kyse rikoksista vai ei. Tiedonhankinnan perusteet sekä toiminnan ajallinen ja alueellinen ulottuvuus muuttuvat ja laajenevat nykyisestä. Lainsäädäntömuutoksen tavoitteena on yhtäältä luoda edellytykset kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tapahtuvalle torjunnalle sekä toisaalta parantaa ylimmän valtionjohdon tiedonsaantia Suomen turvallisuusympäristössä tapahtuvista muutoksista.

Siviilitiedustelulainsäädännön vaikuttavuudelle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää viraston toiminnan merkittävää lisäresursointia. Kustannuksia syntyy sekä poliisilain 5a-luvun kotimaan toimivaltuuksien toimeenpanosta että tietoliikennetiedustelulain ja poliisilain 5a-luvun ulkomaantoimivaltuuksien toimeenpanosta. Lisäresursointia käsittelevissä arvioissa Suojelupoliisi on esittänyt henkilöstön palkkaamista mm. laillisuusvalvontaan ja henkilöstön kehittämiseen, omasuojaan, analysointiin ja raportointiin sekä menetelmäkehitykseen ja tietoliikennetiedustelun tekniseen toteuttamiseen.

Siviilitiedustelulainsäädännön voimaantulon myötä Suojelupoliisilta ei siirry tehtäviä muille viranomaisille. Sen sijaan Suojelupoliisin tehtävät lisääntyvät merkittävästi.

Tiedonhankinta ja vahva tiedustelukyky

Voimakas terrorismitorjunnan toimintaympäristön muutos asettaa koko viraston toiminnalle erityisiä ja aiempaa suurempia vaatimuksia. Euroopassa ja Suomessa tapahtuneet terrori-iskut ja terrorismitorjunnan kohdehenkilöiden

määrän kasvu Suomessa on johtanut siihen, että Suojelupoliisi on päivittänyt strategiaansa ja priorisoi voimakkaasti operatiivista toimintaansa terrorismin torjuntaan. Terrorismintorjunnan pääpaino on Suomea ja Suomen intressejä vastaan suunnattujen radikaali-islamististen terrorististen hankkeiden ennalta estämisessä.

Myös vastatiedustelun toimintaympäristö on muuttunut nopeasti teknisen kehityksen ja maailmanpoliittisen tilanteen takia. Vastatiedustelun tavoitteena on tunnistaa Suomeen kohdistuvat laittoman tiedustelutoiminnan, hybridivaikuttamisen, taloudellisen turvallisuuden ja joukkotuhoaseisiin liittyvät uhat ja estää niiden toteutuminen oman tiedonhankinnan ja kansallisen ja kansainvälisen tiedonvaihdon ja yhteistyön avulla.

Tiedusteluprioriteetit ohjaavat viraston tiedonhankintaa ja raportointia. Sisäministeriö kehittää tiedusteluprioriteettien määrittelyä ja asettamisprosessia yhteistyössä Suojelupoliisin ja keskeisten kumppanien kanssa. Tiedusteluprioriteettien määrittelyssä otetaan huomioon uuden tiedustelulainsäädännön mahdollisesti aiheuttamat muutokset.

Toimivat kumppanuudet

Suojelupoliisi kehittää yhteistoimintaa kumppaneidensa kanssa luodakseen entistä paremmat edellytykset operatiiviselle toiminnalle. Suojelupoliisin raportointi tuottaa merkityksellistä tietoa ja ajankohtaista analyysia valtiojohdolle ulko- ja turvallisuuspoliittisen päätöksenteon tueksi.

Turvallisuustyö

Suojelupoliisi parantaa turvallisuusselvitysmenettelyiden vaikuttavuutta seuraamalla toimintaympäristön muutoksia, saattamalla keskeiset organisaatiot selvitysmenettelyn piiriin ja kehittämällä taustatarkastuksia esimerkiksi ulkomaansidonnaisuuksien osalta. Turvallisuusselvityksrekisterin käyttöä tehostetaan ja laajennetaan.

Uudistuminen

Toimintaympäristön muutos, uusi lainsäädäntö ja uudet tehtävät edellyttävät uusia toimintatapoja ja toimintakulttuurin uudistamista. Uuden tiedustelulainsäädännön myötä Suojelupoliisin toiminnassa painottuu entistä enemmän tiedustellinen ulottuvuus. Muutoksen ja uudistumisen läpiviemiseksi Suojelupoliisiin on muodostettu hankeorganisaatio, jonka tehtävänä on koordinoita meneillään olevia hankkeita ja varmistaa, että uudistusprosessit toteutuvat läpi organisaation. Viraston strategian toimeenpano jatkuu. Teknisen kehittämisen hankkeella kehitetään viraston tiedonkäsittelyä ja suorituskykyä valtiovarainministeriön kanssa tehdyn tuottavuussopimuksen mukaisesti.

Henkiset voimavarat

Suojelupoliisi toteuttaa uutta henkilöstöstrategiaansa, jonka avulla varmistetaan viraston toimintaedellytykset nopeasti muuttuvassa tilanteessa. Virasto panostaa henkilöstön osaamisen kehittämiseen, rekrytointiin ja perehdytykseen ottaen huomioon uuden tiedustelulainsäädännön vaatimukset. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan muutosprosessissa.

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Suojelupoliisi			
Toiminnan tuloksellisuus			
Tuotetut raportit	102	120	140
Turvallisuusinformaatiotilaisuudet	278	200	200
Turvallisuusselvitykset, kpl	61 448	46 000	46 000
— Ulkomaansidonnaisuudet	-	7 100	7 100
— Perusmuotoiset ja laajat	20 888	21 000	21 000
— Suppeat	40 560	25 000	25 000
— Maksuttomat, %	3,4	5	5
Suoritteet/htv (s,p,l)	1 750	1 500	1 500
Nuhteettomuusseuranta, kpl/htv	-	320	320

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Suojelupoliisi			
Ulkomaansidonnaisuudet, kpl/htv	-	444	444
Kansalaisuusasiaalausunnot	38	100	100
Oleskelu- ja työlupa-asioita koskevat lausunnot	360	400	400
Viisumihakemuksia koskevat lausunnot	3 126	2 500	2 500
Turvapaikkalausunnot	594	600	600
Voimavarojen hallinta			
Toimintamenorahoitus	27 591	33 341	42 280
Henkilötyövuodet	309	412	500
Poliisit, htv	164	211	250
Muu henkilöstö, htv	145	201	250
— muu henkilöstö osuudesta tiedustelulainsääd.	-	13	94
— muu henkilöstö osuudesta SSK-hanke	8	11	10
— muu henkilöstö osuudesta HVK	8	8	8
Sairauspoissaolot, pv/htv	6,3	7,5	7,5
Työtyytyväisyysindeksi	3,49	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	30 458	37 451	46 390
Bruttotulot	4 523	4 110	4 110
Nettomenot	25 935	33 341	42 280
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 416		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 072		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-puheenjohtajuuskauden 2019 turvallisuuskustannukset		60
Siirto momentilta 26.10.01		-335
Siviilitiedustelua koskeva lainsäädäntö, taloudelliset vaikutukset Supolle		10 000
Siviilitiedustelun valmiuksien kohentaminen ja terrorismin torjuntaan liittyvät kalusto- ja laitteistoinvestoinnit (kertameno)		-2 000
Suojelupoliisin suorituskyvyn kehittäminen (SKK) (tuottavuusmäärärahamom. siirto)		685
Suorituskyvyn tehostaminen, terrorismin torjunta		-2 500
Supon toimitilahankkeen toteuttaminen sekä lisä- ja väistötilat		-100
Ydintoiminnan turvaaminen		2 500
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)		-4
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)		-2
Palkkausten tarkistukset		712
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)		-6
Toimintameno säästö (HO 2015)		-88

Työajan pidentäminen (Kiky)	1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-59
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	85
Vuokramenojen indeksikorotus	20
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-30
Yhteensä	8 939

2019 talousarvio	42 280 000
2018 talousarvio	33 341 000
2017 tilinpäätös	27 591 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) poliisin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 2) turvapaikanhakijoiden ja maastapoistettavien tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin
- 3) Suomeen luovutettavien rikoksenteijöiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 4) maasta poistettavien identifioinnista ja tarvittavien matkustusasiakirjojen hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 5) turvapaikkatutkinnan valmiusryhmän käytöstä aiheutuneiden matka- ja majoitusmenojen korvaamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maasta poistamiskuljetukset	4 868 000
Tulkkaus- ja käännöspalvelut	1 750 000
Noutokuljetukset	250 000
Henkilöllisyyden selvittäminen	300 000
Valmiusryhmän käyttö	2 000 000
Yhteensä	9 168 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
-----------------	----------

2019 talousarvio	9 168 000
2018 talousarvio	9 168 000
2017 tilinpäätös	6 307 087

21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 0 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Momentille nettobudjetoidaan hankkeen saama EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta myönnetty tukiosuus.

Valtuus

Mikäli vuoden 2013 talousarviossa, vuoden 2014 kolmannessa lisätalousarviossa, vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa tai vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarviossa kenttäjohtajärjestelmän hankintaan tarkoitettua valtuutta on jäänyt käyttämättä vuonna 2018, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia vuonna 2019.

Selvitysosa: Poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, Rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien sekä Tullin yhteisen kenttäjohtajärjestelmähankkeen (KEJO) tavoitteena on hankkeeseen osallistuvien keskeisten turvallisuusviranomaisten yhteisen kenttäjohtajärjestelmän käyttöönotto ja sovittaminen osaksi viranomaisten yhteistä sähköistä tapahtumankäsittelykokonaisuutta ja verkottunutta hätäkeskusmallia.

Viranomaisten yhteisen kenttäjohtajärjestelmän keskeisimpiä tavoitteita ovat viranomaisten toiminnan ja viranomaisyhteistyön tehostuminen, viranomaisten yhteisen tilannekuvan mahdollistaminen, uusien työprosessien käyttöönotto kenttäolosuhteissa, kenttäjohtamisen ja viranomaisten välisen reaaliaikaisen tiedonvaihdon ja viestinnän tehostuminen sekä viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmäratkaisun myötä saavutettava kustannustehokkuus. Hanke ajoittuu vuosille 2013—2020 ja valtiovarainministeriö rahoittaa hanketta yhteensä 20 milj. eurolla tuottavuuden edistämiseen tarkoitettulla määrärahalla erikseen laaditun KEJO-hankkeeseen osallistuvien ministeriöiden (sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, puolustusministeriö ja valtiovarainministeriö) välisen yhteistyöpöytäkirjan ja sitä tarkentavien ministeriöiden välisten sopimusten mukaisesti. Lisäksi hankkeen toteuttamista tuetaan ISF-P -rahastosta saadulla 1,5 milj. euron EU-rahoituksella.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2019	2020	Yhteensä vuodesta 2019 lähtien
Turvallisuusviranomaisten yhteinen kenttäjohtajärjestelmä			
Ennen vuotta 2019 tehdyt sitoumukset	3 600	400	4 000
Menot yhteensä	3 600	400	4 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-1 000
Yhteensä	-1 000
2019 talousarvio	—
2018 talousarvio	1 000 000
2017 tilinpäätös	5 792 000

20. Rajavartiolaitos

Selvitysosa: Rajavartiolaitos toimii sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden alueilla. Rajavartiolaitos on osa Euroopalaista raja- ja merivartiostoa ja osa Suomen puolustusjärjestelmää. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin olosuhteissa. Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina ovat rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius.

Rajavartiolaitoksen toimintaan vaikuttavat merkittävimmin tilanne Venäjällä, laitton maahantulo ja terrorismi Euroopan unionin alueella, Euroopan unionin yhdenmetyt rajaturvallisuusjärjestelmän ja meripolitiikan kehittyminen sekä julkisen talouden kehittyminen.

Rajavartiolaitos vahvistaa itärajan valvontaa ja kykyä torjua turvallisuushkia ulkorajoilla. Kyky turvallisuustehtäviin merialueilla varmistetaan. Uusitaan vene- ja ilma-aluskalustoa. Rajavartiolaitos ottaa vastaan ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun avomerellä. Rajavartiolaitoksen valmiutta toimia kaikissa turvallisuustilanteissa kehitetään. Edistetään EU:n rajaturvallisuutta ja merellistä turvallisuutta. Rajavartiolaitos osallistuu Euroopan raja- ja merivartioston (Frontex) koordinoimiin yhteisiin operaatioihin EU:n ulkorajoilla ja muuhun kansainväliseen toimintaan osoittamalla niihin henkilöstöä ja kalustoa (Rajavartiolaki 578/2005 15a—c §).

Turvallisuus on nostettu EU-kehityksen prioriteetiksi ja hallituksen painopistealueeksi. Rajaturvallisuus ja uskottava ulkorajavalvonta ovat muuttuneen turvallisuustilanteen keskiössä. Rajavartiolaitos kohdentaa hallituksen osoittamat lisäresurssit itärajan turvallisuuden ja Helsinki-Vantaan liikenteen sujuvuuden takaamiseksi. Rajavartiolaitos toimeenpanee muihin tehtäviin kohdistuvat kehyskauden loppuun ulottuvat uudet sopeuttamistoimet.

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 247 821 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Rajavartiolain (578/2005) 81 §:n nojalla työsuhdeasuntojen vuokrakompensatioon
- 2) Merivartioston toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Rajavartiolaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Laatu ja palvelukyky (ind)	98	94	95
Tuottavuus (ind)	131	122	120
Taloudellisuus (ind)	118	113	113
Henkilötyövuodet	2 635	2 676	2 850
Kustannukset (milj. euroa)	256,7	257,3	271,3

Rajaturvallisuus

Suomen ulkorajavalvonta on tehokasta ja uskottavaa. Rajavartiolaitos vahvistaa Suomen turvallisuutta ja torjuu Suomeen ja Eurooppaan kohdistuvia turvallisuushkia ulkorajoilla. Rajaliikenne on turvallista ja sujuvaa. Rikostorjunta on vaikuttavaa. Rajavartiolaitos lisää ihmisten turvallisuutta rajaseudulla ja saaristossa.

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Rajaturvallisuus (1—5)	4,1	4,0	4,0
Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,7	3,7	3,7
Yhdyshenkilötoiminnan perusteella estetyt luvattomat rajanylitykset (kpl)	1 964	1 695	1 695
Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,4	4,3	4,3
Rajavalvonta			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,1	4,0	4,0

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
— Rajatarkastusten kattavuus saapuva (1—5)	5,0	5,0	5,0
— Rajatilanekuvan laatu (1—5)	4,2	3,9	3,9
— Rajatarkastusten laatu (1—5)	1,7	2,1	2,1
— Rajatapahtumien estäminen (1—5)	3,9	4,2	4,2
— Rajatapahtumien paljastaminen (1—5)	2,8	3,3	3,3
— Rajatarkastusten oikeusturva (1—5)	4,6	4,8	4,8
— Laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (1—5)	5,0	4,3	4,3
— Rikostorjunnan oikeusturva (1—5)	4,9	5,0	5,0
— Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (1—5)	5,0	5,0	5,0
— Rajavartiolaitoksen antama viranomaisapu (1—5)	4,1	3,6	3,5
Partiointi (h)	264 311	260 197	261 032
Tekninen valvonta (h)	2 730 241	2 708 000	2 715 000
Rajatarkastukset (milj. hlöä)	14,5	14,8	16,2
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	6,6	6,8	7,3
Pääsyn epääminen (kpl)	992	875	880
Käännyttämispäätös (kpl)	351	297	297
Rikosilmoitus (kpl)	792	750	750
Valtionrajarikos (kpl)	149	115	115
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	55	68	68
Muu rikos tai rikkomus (kpl)	3 298	2 948	2 948
Turvallisuuspalvelut harva-alueilla (poliisi- ja virka-aputehtävät) (kpl)	766	611	611
Etsinnät maa-alueilla (kpl)	360	259	259
Ensihoitotehtävä, muu kuin meripelastus (kpl)	1 076	633	633
Rajaturvallisuus			
Kustannukset (milj. euroa) ko. vuoden hintatasossa	228,3	230,0	242,5
Henkilötyövuodet	2 343	2 392	2 548
Tuottavuus (ind)	136	126	124
Taloudellisuus (ind)	122	116	117

Turvallisuus merialueilla

Suomen meripelastusjärjestelmä on luotettava. Rajavartiolaitoksen johtamis- ja toimintavalmius merellisiin monialaonnettomuuksiin on välitön. Rajavartiolaitos edistää merellisen ympäristön suojelua.

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Turvallisuus merialueilla (1—5)	4,5	4,0	4,0
Meripelastus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,6	4,6	4,6
Meripelastustehtävät (kpl)	1 407	1 368	1 368
Pelastettu henkilö (kpl)	3 148	3 200	3 200
Merellisen ympäristön suojelu			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,3	2,3	2,3
Aluspäästötapausten määrä (kpl)	30	32	32

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Turvallisuus merialueilla			
Kustannukset (milj. euroa)	12,9	12,3	13,0
Henkilötyövuodet	132	128	137
Tuottavuus (ind)	102	98	92
Taloudellisuus (ind)	92	90	87

Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius

Rajavartiolaitoksella on hyvä toimintakyky yhteiskunnan turvaamiseksi kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Rajavartiolaitoksella on hyvä valmius alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen ja valtakunnan puolustamiseen.

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius (1—5)	3,6	3,5	3,5
Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpito			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,5	3,7	3,7
Rajavartiolaitoksen joukkotuotanto ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,6	3,5	3,4
Koulutusvuorokaudet asevelvolliset (kpl)	101 846	106 230	108 290
Koulutusvuorokaudet henkilöstö (kpl)	6 292	5 520	5 520
Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius			
Kustannukset (milj. euroa) ko. vuoden hintatasossa	15,6	14,9	15,7
Henkilötyövuodet	160	155	165
Tuottavuus (ind)	151	155	165
Taloudellisuus (ind)	135	139	140

Henkiset voimavarat

Rajavartiolaitoksen henkilöstörakenne ja henkilöstön osaaminen pidetään tehtävien edellyttämällä tasolla.

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Henkiset voimavarat			
Henkilötyövuodet	2 645	2 668	2 682
Sairauspoissaolot (pv/htv)	8,5	8,0	8,0
Työilmapiiri (1—5)	3,6	3,6	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	244 165	243 792	256 821
Bruttotulot	10 707	8 500	8 500
Nettomenot	233 458	235 292	247 821

Siirtyvät erät

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	27 313		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	24 885		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-puheenjohtajuuskauden 2019 turvallisuuskustannukset			300
Euroopan unionin tietosuojalainsäädännön uudistus			250
EU-säädösmuutokset rajaturvallisuudessa, älykkäät rajat			2 100
Helikoptereiden tankkausasemien kunnostaminen			500
Helsinki-Vantaan lentoaseman ulkorajaliikenteen arvioitua nopeampi kasvu			1 850
Helsinki-Vantaan lentoaseman ulkorajaliikenteen kasvu			500
Matkustajarekisteritietojen käyttö, PNR-direktiivi			870
Senaatti-kiinteistöjen vuokramallin muutos			900
Ulkorajoilla tehtävien rajatarkastusten tehostaminen			-500
Välitön valmius ja suorituskyvyn parantaminen			1 380
Ydintoimintojen turvaaminen, valtion yhteiset palvelut			2 000
Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatehtävät, siirto momentilta 28.40.04			60
Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatehtävät, siirto momentilta 35.01.04			180
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-62
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-31
Palkkausten tarkistukset			6 049
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)			-49
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-1 120
Toimintameno säästö (HO 2015)			-1 530
Toimitilameno säästö (HO 2015)			-769
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)			-486
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen			182
Vuokramenojen indeksikorotus			128
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö			-173
Yhteensä			12 529

2019 talousarvio	247 821 000
2018 talousarvio	235 292 000
2017 tilinpäätös	231 029 000

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 9 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) AS 332 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon
- 2) kahden AB/B 412 helikopterin ja niiden varaosavaraston yhdenmukaistamiseen
- 3) ulkovartiolaivan varustamiseen liittyviin hankintoihin ja mahdollisiin muihin toiminnallisiin muutostarpeisiin

- 4) kevyen aluskaluston nopeiden veneiden uusimiseen ja muihin välttämättömiin venehankintoihin sekä niiden tarvitsemien varusteiden ja varaosien hankintaan
- 5) ilma- ja vartioalusten kertaluonteisiin peruskorjauksiin ja huoltoihin
- 6) indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimusten mukaisiin menoihin
- 7) meriveneiden hankintaan ja veneiden varustamiseen.

Tilausvaltuuksista aiheutuvien indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet sekä indeksien ja valuuttakurssien alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksupesteinä.

Momentille voidaan myös tulouttaa oikaisuina sopimuksista aiheutuvia sopimussakkoja tai muita vastaavia korvauksia.

Selvitysosa: Vuoden 2012 toisessa lisätalousarviossa Rajavartiolaitos sai tilausvaltuuden AS 322 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon. Valtuuden perusteella tehtiin vuonna 2013 sopimus modifikaatiosta ja huollosta. Hanke ajoittuu vuosille 2013—2020 ja sen kokonaiskustannusarvio on 33 710 000 euroa.

Vuoden 2018 talousarviossa Rajavartiolaitos sai tilausvaltuuden seitsemän meriveneen hankintaan. Valtuuden perusteella tehtiin sopimus vuonna 2018 veneiden hankinnasta. Hankinta ajoittuu vuosille 2018—2020 ja sen kokonaiskustannusarvio on 22 500 000 euroa. EU:n komission ennakkopäätöksen mukaan kolmen veneen rahoittamiseen on mahdollista saada 8 100 000 euroa EU-rahoitusta. Tämä EU-rahoitus vähentää vastaavasti tulevien vuosien talousarviorahoituksen tarvetta. Talousarviorahoitusta hankintaan on kaikkiaan varattu 14 400 000 euroa. Venesarjalle haetaan öljysuojarahaston rahoitusta yhteensä arviolta noin 4 000 000 euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2019	2020	Yhteensä vuodesta 2019 lähtien
Super Puma modifikaatio ja G-huolto			
Ennen vuotta 2019 tehdyt sitoumukset	7 400		7 400
Meriveneen hankinta			
Ennen vuotta 2019 tehdyt sitoumukset	4 300	3 800	8 100
Menot yhteensä	11 700	3 800	15 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-6 490
Yhteensä	-6 490

2019 talousarvio	9 010 000
2018 talousarvio	15 500 000
2017 tilinpäätös	13 641 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Selvitysosa: Pelastustoimen tavoitteena on turvallinen ja kriisinkestävä Suomi, jossa pelastustoimen osaamisen kehittäminen ja palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti sekä ennakoivasti. Pe-

lastustoimen tehtävänä on tulipalojen ehkäiseminen ja pelastustoiminta normaali- ja poikkeusoloissa sekä häiriötilanteissa, pelastustoimelle kuuluvat kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat väestönsuojelutehtävät sekä varautuminen näihin tehtäviin. Lisäksi pelastustoimi osallistuu yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa onnettomuuksien ehkäisytyöhön. Pelastustoimella on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen. Tavoitteena on, että pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja valmius vastata niihin omalla toimialallaan. Tavoitteena on myös, että pelastustoimen turvallisuusviestintä on vaikuttavaa.

Siviilivalmiuden tavoitteena on kehittää, yhteensovittaa ja tukea valtakunnan tasolla aluehallinnon ja alueellisen tason yhteistä varautumista. Tavoitteena on, että aluehallintovirastojen ja jatkossa maakuntien vastuulla oleva varautumisen alueellinen yhteensovittamistehtävä on yhdenmukaisin perustein järjestetty ja aluetason toiminta on valtakunnallisten varautumisen linjausten ja tavoitteiden mukaisia. Tavoitteena on myös, että alueellisten toimijoiden varautuminen ja valmius vastaavat sekä kansallisesti että alueellisesti merkittäviä riskejä.

Vastuun pelastustoimen eri tehtävien hoitamisesta jakavat valtio ja kuntien ylläpitämät pelastuslaitokset. Valtion talousarviosta rahoitetaan Pelastusopiston toiminta sekä sisäministeriön pelastustoimen valtakunnallinen kehittämistoiminta. Pelastuslaitosten rahoituksesta vastaavat kunnat. Hallitusohjelman mukaan pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinaatiota vahvistetaan ja parannetaan. Sisäministeriö jatkaa vuonna 2019 vuoden 2020 alussa voimaan tulevan pelastustoimen uudistuksen valmistelua. Uudistuksessa pelastustoimen tehtävät siirretään kunnilta 18 maakunnalle.

Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on hätäkeskuspalvelujen tuottaminen sekä hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvä pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten toiminnan tukeminen, kuten tehtävän välittämiseen liittyvät toimenpiteet, viestikeskustehtävät, väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa sekä muut viranomaisten toiminnan tukemiseen liittyvät tehtävät. Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on myös hätäkeskuspalveluihin liittyvien tehtävien ja toimintatapojen kehittäminen ja valvonta. Hätäkeskusten ja hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten toimintaa yhdenmukaistetaan hälytyspalveluiden osalta valtakunnan tasolla. Tavoitteena on parantaa hätäkeskusten toimintaa ja viranomaisyhteistyötä ja sitä kautta väestön turvallisuuspalveluja.

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 823 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) pelastuslain (379/2011) 107 §:n mukaisten erityisten palon- tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen
- 2) pelastuslain 100 §:n 1 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen
- 3) pelastuslain 97 §:ssä tarkoitettulla tavalla valmiuden ylläpitämiseen
- 4) pelastustoimeen liittyvään standardisointitoiminnan edistämiseen ja standardisointityöhön osallistumisesta johtuviin menoihin
- 5) Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 36 §:n 2 momentissa mainittujen suoritteiden kustannusten kattamiseen.

Momentille saa nettobudjetoida siirtotalouden tuottoina Palosuojelurahastolta tutkimus- ja kehittämistoimintaan saadut erityisavustukset.

Selvitysosa: Pelastustoimen valtakunnallista ohjausta kehitetään tavoitteena tehokas ja laadukas pelastustoimen järjestelmä. Sisäministeriö asettaa pelastustoimelle seuraavat alustavat tuloksellisuustavoitteet:

Onnettomuuksien ehkäisy

Pelastustoimen tehtävä on erityisesti tulipalojen ehkäisy. Toimiala osallistuu myös muiden onnettomuuksien ehkäisyyn. Onnettomuuksia ja niiden seurauksia pyritään ehkäisemään parantamalla ihmisten ja yhteisöjen omatoimista varautumista, lisäämällä väestön turvallisuustietoisuutta ja -osaamista sekä toteuttamalla pelastuslaitosten laatimien valvontasuunnitelmien mukaisia toimia.

Onnettomuuksien ehkäisy	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Tuotokset			
Erheellisten paloilmoitusten määrä (kpl), enintään	17 400	16 600	15 700
Turvallisuusviestintää saaneiden osuus väestöstä (%), vähintään	17	20	20

Pelastustoiminta ja varautuminen

Pelastustoimi kykenee toimimaan nopeasti ja tehokkaasti onnettomuustilanteissa. Lisäksi pelastustoimella on valmius antaa pelastustoimeen kuuluvaa apua ihmisen tai luonnon aiheuttamissa suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa ulkomaille ja valmius avun vastaanottamiseen. Pelastustoimen toimintavalmiustaso on määritelty alueen pelastustoimen riskien perusteella riskialueittain ja toimintavalmius vastaa alueen palvelutasopäätöksessä määritettyä tasoa.

Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin pohjautuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja haavoittuvuuksista. Pelastustoimella on yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti uhka-arvio pelastustoimen valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten osana kansallista riskiarviota. Pelastustoimen osuutta yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta toteutetaan. Tavoitteena on saada strategian päämäärät ulottumaan nykyistä laajemmin myös alue- ja paikallishallintoon.

Varautumisen johtamista, ohjausta, yhteensovittamista ja valvontaa kehitetään siten, että valmius toimia erilaisissa kriisi- ja häiriötilanteissa parane.

Pelastustoiminta ja varautuminen	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Suoritteet			
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä, kpl, arvio, josta ¹⁾	104 411	100 000	100 000
— tulipaloista (pl. maastopalot) aiheutuvat tehtävät	9 673	9 500	9 500
— maastopaloista aiheutuvat tehtävät	2 181	2 300	2 300
— tarkistus- ja varmistustehtävät	29 769	30 000	30 000
— ensivastetehtävät (pl. sairaankuljetustehtävät)	24 327	21 700	21 700
— muut tehtävät	38 461	36 500	36 500
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	57	50	50
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	85	80	80

¹⁾ Pelastustoimen eri tehtävätyypeille ei aseteta tavoitteita, vaan niiden kehitystä seurataan.

Koulutus- ja tutkimustoiminta

Pelastusopiston koulutusjärjestelmä luo pohjan pelastustoimen ja hätäkeskusten henkilöstön osaamiselle ja valmiudet pelastusalan kansainvälisiin avunantotehtäviin. Tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmat rakennetaan työammattien kehitysnäkymien pohjalta niin, että ne muodostavat ammatillisesti etenevän jatkumon, jossa huomioidaan myös täydennyskoulutuksen tarpeet.

Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoimintaa vahvistetaan verkostoitumalla muiden toimijoiden kanssa. Näin varmistetaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ja tutkimustiedon hyödynnettävyyttä koulutuksen, käytännön työn ja päätöksenteon tukena ja kehittämisessä.

Pelastustoimi	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Tuotokset			
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivien määrä, kpl, vähintään	42 908	44 010	48 150
Pelastusopiston tutkintojen määrä, kpl, vähintään	199	184	172
AMK-tutkintojen määrä, kpl	38	25	25
Kansainvälisen pelastustoiminnan valtakunnallisen koulutuksen saaneet henkilöt, lkm	257	250	250
Valtakunnallisiin kv-harjoituksiin osallistuneet henkilöt, lkm	88	100	100
Panokset			
Momentin 26.30.01 henkilötyövuodet, josta			
— Pelastusopiston henkilötyövuodet	102,3	105	107
Koulutuksen kokonaiskustannukset (1 000 euroa)	10 807	10 979	12 200
Toiminnan tehokkuus			
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet	946	964	991
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettaja	1 393	1 419	1 459
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijakohtainen vuosikustannus, euroa, enintään	24 827	24 590	22 925
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivän hinta, euroa, enintään	138	137	127
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Pelastusopiston tutkintopalaute (asteikolla 1—4)	3,26	3,08	3,1
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	3,8	5,0	5,0
Henkiset voimavarat			
Pelastusopiston henkilöstön määrä	103	106	108
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)	-	3,45	3,45
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään	5,3	6,5	6,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	16 354	19 752	19 913
Bruttotulot	3 035	3 755	3 090
Nettomenot	13 319	15 997	16 823
— Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	11 886	11 762	13 501

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
— Muut pelastustoimen toimintamenot	971	785	587
— Kansainvälinen pelastustoiminta	462	450	735
— Pelastustoimen uudistus/ICT	0	3 000	2 000
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 282		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	877		

Pelastustoimen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot	1 680	1 500	1 525
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	486	600	526
— osuus yhteiskustannuksista	978	650	745
Kustannukset yhteensä	1 464	1 250	1 271
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	216	250	254
Kustannusvastaavuus, %	115	120	120

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pelastus- ja kriisivalmiusasioiden erityisasiantuntija (siirto momentille 24.01.01)		-190
Pelastusopiston ydintoiminnan turvaaminen		1 860
Pelastustoimen uudistus / ICT		-1 000
Sopimuspalokuntajärjestelmän kehittäminen		200
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)		-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)		-4
Palkkausten tarkistukset		184
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)		-2
Toimintamenojen tuottavuussäästö		-64
Toimintameno säästö (HO 2015)		-80
Toimitilameno säästö (HO 2015)		-121
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)		-17
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen		54
Vuokramenojen indeksikorotus		24
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö		-11
Yhteensä		826
2019 talousarvio		16 823 000
2018 talousarvio		15 997 000
2017 tilinpäätös		12 914 000

02. Häätokeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 987 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Häätokeskuslaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Uuden häätokeskustietojärjestelmän kehitystyötä ja käyttöönoton valmistelua jatketaan siten, että järjestelmä on käytössä kaikissa häätokeskuksissa vuoden 2019 aikana. Häätokeskuslaitos varautuu häätokeskustietojärjestelmän jatkokehittämiseen vuosina 2019—2022.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2019	2020	2021	2022	2023	Yhteensä vuodesta 2019 lähtien
Häätokeskustietojärjestelmän hankinta, lisävaltuus (2015 II LTA)						
Ennen vuotta 2019 tehdyt sitoumukset	5 740	800				6 540
Menot yhteensä	5 740	800				6 540
<hr/>						
Häätokeskuslaitos			2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite	
Tuotokset						
Ilmoitusten määrä, kpl, josta			3 720 000	3 950 000	3 950 000	
— häätäpuhelukojen määrä, kpl			2 680 000	2 750 000	2 750 000	
— välitettyjen tehtävien määrä, kpl			1 790 000	1 700 000	1 700 000	
Panokset						
Häätokeskustoiminnan kokonaismenot, brutto, 1 000 euroa			51 917	51 888	50 987	
Henkilötyövuodet			583	600	600	
Toiminnan tehokkuus						
Häätäilmoitusten määrä/häätokeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit)			8 400	8 400	8 400	
Häätokeskustoiminnan kustannukset, euroa/asukas, enintään			9,0	9,4	9,4	
Häätokeskustoiminnan kustannukset, euroa/häätäilmoitus, enintään			13,4	12,8	12,8	
Toiminnan laatu ja palvelukyky						
Häätokeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyys, indeksi, vähintään (asteikko 1—5)			3,64	3,4	3,4	
Henkiset voimavarat						
Henkilöstön määrä			607	600	600	
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)			3,21	3,5	3,5	
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään			16,2	15	15	

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	51 970	51 888	53 725
Bruttotulot	2 788	2 700	2 738
Nettomenot	49 182	49 188	50 987
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	19 522		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	20 134		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	2 662	2 700	2 738
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 603	1 301	1 446
— osuus yhteiskustannuksista	876	1 319	1 100
Kustannukset yhteensä	2 479	2 620	2 546
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	183	80	192
Kustannusvastaavuus, %	107	103	108

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Häke-uudistukseen liittyvien vuokrasopimusten päättymisten omavastuuosuuksien päätyminen	75
UM:n kansalaispalvelujen avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitaminen Hätäkeskuslaitoksen toimesta (siirto momentilta 24.01.01)	694
Vuokrasäästö (Hämeenlinna, Mikkeli ja Lohja)	147
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-4
Palkkausten tarkistukset	1 211
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-11
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-237
Toimintameno säästö (HO 2015)	-150
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-163
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-112
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	365
Vuokramenojen indeksikorotus	27
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-36
Yhteensä	1 799

2019 talousarvio	50 987 000
2018 talousarvio	49 188 000
2017 tilinpäätös	49 795 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 406 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) pelastuslain (379/2011) 97 §:ssä tarkoitetulla tavalla toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilma-alusten käytöstä etsintä- ja pelastustehtäviin sekä poliisiviranomaisen johtamiin etsintä- tai muihin vastaaviin virka-aputehtäviin ja niistä aiheutuvan valmiuden ylläpitämiseen sekä ilma-alusten käyttöön liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamisesta Air Navigation Services Finlandille (ANS Finland).

2) pelastustoimintaan kuuluvissa tehtävissä avustamiseen sekä asiantuntija-, muodostelma- ja materiaaliavun antamisesta, vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin ihmisen tai luonnon aiheuttamissa katastrofitilanteissa, unionin pelastuspalvelumekanismissa (1313/2013/EU) tarkoitetuissa toimissa, Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyössä sekä Suomen kahden- ja monenvälisten pelastuspalvelun yhteistoimintasopimusten perusteella, mihin luetaan myös Suomen osallistuminen Euroopan unionin, YK:n sekä NATO:n euroatlanttisen kumppanuusneuvoston pelastuspalvelun asiantuntijatehtäviin niistä aiheutuvine palkkaus- ja toimintakustannuksineen. Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkauksiin

3) pelastuslain 31 §:n mukaisiin metsäpalojen tähyystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1) Ilma-alusten käyttö etsintä- ja pelastustehtäviin	706 000
2) Kansainvälisen hätäavun antaminen ja vastaanottaminen sekä siihen varautuminen	1 100 000
3) Metsäpalojen tähyystoiminta	600 000
Yhteensä	2 406 000
2019 talousarvio	2 406 000
2018 talousarvio	2 406 000
2017 tilinpäätös	2 316 836

(43.) Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)

2017 tilinpäätös	8 100 000
------------------	-----------

40. Maahanmuutto

Selvitysosa: Sisäministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttopolitiikkaa ja vastaa maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelusta ja edustaa maahanmuuttoasioissa Suomea

Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Sisäministeriö yhteensovittaa maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa hallinnonalojen välillä.

Sisäministeriö vastaa turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta, valvonnasta ja yhteensovittamisesta.

Sisäministeriö huolehtii Maahanmuuttoviraston toimintaedellytyksistä. Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee ulkomaalaisten maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen ja kansalaisuuteen liittyviä asioita. Virasto vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton, ulkomaalaisten säilöönottoyksiköiden ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän käytännön toiminnasta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta. Virasto toteuttaa turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut viraston vastaanottokeskuksissa sekä ostopalveluina. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ylläpitää ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsitelyjärjestelmää (UMA) ja tuottaa tietoja viranomaisille ja kansainvälisille järjestöille.

Maahanmuuttoa kuvaavat tunnusluvut	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 arvio
Suomessa asuvat ulkomaalaiset ¹⁾	249 452	270 000	290 000
Maahanmuutto/ulkomaalaiset ²⁾	30 217	30 000	30 000
Nettomaahanmuutto/ulkomaalaiset ²⁾	16 986	18 000	18 000
Suomen kansalaisuuden saaneet/vuosi ³⁾	12 600	12 000	12 000

¹⁾ Vuosi 2017: Tilastokeskus/Väestörakenne 2017. Vuodet 2018 ja 2019: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2017 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän vaikutukset.

²⁾ Vuosi 2017: Tilastokeskus/Muuttoliike. Vuodet 2018 ja 2019: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2018 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän vaikutukset.

³⁾ Taulukossa on esitetty Suomen kansalaisuuden hakemuksesta tai ilmoituksesta saaneiden henkilömäärä. Momentin 26.40.01 perusteluissa oleva taulukko kuvaa Maahanmuuttovirastossa vireille tulevien ja ratkaistujen hakemusten määrää. Samassa hakemuksessa voi olla useita henkilöitä.

Maahanmuuttopolitiikka

Suomen maahanmuuttopolitiikka perustuu hallitusohjelman linjauksiin, hallituksen maahanmuuttoliittisiin toimenpiteisiin ja -ohjelmaan sekä turvapaikkoliittiseen toimenpideohjelmaan.

Keskeiset strategiset tavoitelinjaukset ovat:

— Edistämme Suomen työllisyyttä ja julkistaloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä talouden kansainvälistymistä edistävää työperusteista maahanmuuttoa. Lievennämme EU-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkintaa, kun se on työllisyyden ja julkistalouden kannalta perusteltua, mahdollistaen yrityskohtaisesti erityisosaajien työllistämisen nopeuttamisen, alueellisen ja alakohtaisen työvoiman turvaamisen sekä käytännön prosessien helpottamisen

— Osallistumme kansainväliseen taakanjakoon pitämällä kiintiöpakolaisten määrän ainakin viime vuosien tasolla

— Nopeutamme viranomaisprosesseja turvapaikkahakemusten käsittelyssä, teemme päätökset palauttamisineen viipymättä, torjumme väärinkäytöksiä ja varmistamme päätösten oikeusvarmuuden. Lähtökohtana on, että kansainvälisen suojelun järjestelmämme toimii turvapaikanhakijoiden kannalta oikeudenmukaisesti. Oleskeluluvan saajat ohjataan nopeasti työllistymiseen tähtääviin kotouttamispalveluihin ja lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden käännytys toimeenpannaan tehokkaasti

— Nopeutamme törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten ulkomaalaisten maasta poistamista.

Maahanmuuttopolitiikassa tehtävät muutokset tapahtuvat hallitusti ja tavoitteellisesti. Hallittu maahanmuutto on kasvua, innovaatioita, uusia työpaikkoja ja taloudellista vakautta edistävä tekijä. Vaikutetaan siihen, että EU:n maahan-

muutto- ja turvapaikkapolitiikan muutokset tapahtuvat unionin ja jäsenmaiden yhteisen edun mukaisesti perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. EU:n yhteisessä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikassa Suomi huolehtii kansallisten etujen huomioon ottamisesta.

Hallituksen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti Suomi varautuu yhdessä EU- ja Pohjoismaiden kanssa turvapaikanhakijatilanteeseen kestävästi. Huolehditaan siitä, että tilanteeseen vastataan ennakoivasti ja hallitusti. Turvapaikkapolitiikan kehittämisessä vahvistetaan johdonmukaisuutta eri maahanmuuton poliittikalohkojen, kuten rajavalvonnan, laittoman maahanmuuton torjunnan ja palautuspolitiikan kanssa.

Tavoitteena on, että maahanmuuttohallinto kykenee vastaamaan lakisääteisiin käsittelyaikatavoitteisiin maahanmuuton lupahakemusten käsittelyssä. Lupaprosesseja kehitettäessä ja nopeutettaessa turvataan edelleen päätösten oikeusvarmuus ja laatu. Maahanmuuttovirasto on turvapaikkaprosessin päävastuullinen omistaja. Turvapaikka-asioita koskevat tehtävät on keskitetty Maahanmuuttovirastoon, mikä yksinkertaistaa turvapaikkaprosessin tehostamisen toteutusta. Kehitetään edelleen turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan kustannustehokkuutta sekä varmistetaan valmiuden ylläpito. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään täysimääräisesti EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotoittamisrahaston (AMIF) mahdollisuuksia.

Maahanmuuttovirasto vastaa ulkomaalaislupahakemusten vastaanottamisesta ja käsittelystä. Varmistetaan ulkomaalaislupa-asioden sujuvuus, resurssien riittävyys sekä asiakaspalvelun ja alueellisen toimipisteverkoston toimivuus. Lupamaksujen kohtuullisuus turvataan prosesseja kehittämällä.

Kehitetään edelleen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA) ja toteutetaan UMA-järjestelmän jatkekehityshanketta Älykäs digitaalinen virasto, jotta pystytään tarjoamaan kattavat lupaprosesseihin liittyvät sähköiset asiointipalvelut asiakkaille. Lupa- ja asiakaspalveluprosesseja automatisoidaan mahdollisuuksien mukaan keinoälyä ja robotiikkaa hyväksikäyttäen.

Maahanmuuttohallinnon viranomaisten yhteistyötä ulkomaalaisten maahantuloon ja maassa oleskeluun liittyen hyödynnetään ja kehitetään aktiivisesti.

Maahanmuutto

Laillisia maahanmuuttokanavia kehitetään EU:n lainsäädäntöä koskeviin muutoksiin liittyen. Työvoiman maahanmuuton osalta on tärkeää vastata oikea-aikaisesti työmarkkinoiden tarpeisiin, jolloin käsittelyaikoihin kohdistuu erityinen huomio. Työntekijän oleskelulupajärjestelmää kehitetään hallitusohjelmassa ja maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa linjatulla tavalla. Lupatoiminnalla on erittäin tärkeä merkitys työehtojen ennakkovalvonnassa. Jälkivalvonnassa kyse on käytännössä pitkälti poliisin ja työsuojeluhallinnon tarkastustoiminnan resursseista ja niiden kohdentamisesta.

Yrittäjien maahanmuuttoa koskevaa oleskelulupalainsäädäntöä on uudistettu ottamalla käyttöön kasvuyrittäjien oleskelulupa. Kausityöntekijöitä ja yritysten sisällä siirtyviä henkilöitä koskevien lakimuutosten mahdollisuudet viranomaisyhteistyöhön ja sähköiseen hakemuskäsittelyyn otetaan käyttöön.

Yhteistyötä opetushallinnon kanssa jatketaan EU:n ulkopuolelta tulevien ulkomaalaisten opiskelijoiden maahantuloon liittyen. Oleskelulupajärjestelmän väärinkäyttö torjutaan. Opiskelupaikkojen kohdentamisessa on tärkeää ottaa huomioon alat, joilla mahdollisesti esiintyy ulkomaisen työvoiman tarvetta tulevaisuudessa.

EU:n perheen yhdistämisdirektiivin mukaisesti kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saavien perheenjäseniltä edellytetään tietyn poikkeuksin turvattua toimeentuloa perheenmuodostamisajankohdasta riippumatta, jotta perheenyhdistämishakemus voidaan hyväksyä.

Tehostetaan viranomaisyhteistyötä laittoman maahantulon ja maassa oleskelun torjunnassa sekä huolehditaan tarvittavan lainsäädännön kehittämisestä. Keskeisiin maahanmuuttomaihin pyritään sijoittamaan maahanmuuton yhdyshenkilöitä. Palauttamispolitiikkaa tehostetaan erityisesti jatkamalla ja kehittämällä laittomasti oleskelevien ja kieltei-

sen päätöksen saaneiden henkilöiden tehokasta palauttamista EU-yhteistyön tukemana, pyrkimällä uusiin palautusta koskeviin yhteistyöpöytäkirjoihin ja EU-takaisinottosopimuksiin sekä nopeuttamalla rikoksiin syyllistyneiden maasta poistamista.

Kansainvälinen suojelu

Turvapaikanhakijoiden määrää on vaikea ennustaa. Varaudutaan 4 000 vuosittaiseen uuteen turvapaikanhakijaan, mutta turvapaikanhakijoiden määrän äkilliseen ja nopeaan kasvuun on myös varauduttava.

Seurataan turvapaikkamenettelyä ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevien säännösten toimivuutta. Maahanmuuttovirasto varmistaa turvapaikkahakemusten käsittelyssä kuuden kuukauden enimmäiskäsittelyajan, ja huolehtii, että päätöksenteko on laadukasta. Turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten palveluiden yhtenäistä laatua, toimintatapoja sekä keskusten turvallisuutta kehitetään. Vastaanottokeskuksissa vietetty aika lyhenee turvapaikkaprosessin nopeutuessa, mikä puolestaan edesauttaa turvapaikanhakijoiden vastaanottomenojen hallintaa.

Osallistutaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen ja EU-jäsenvaltioiden yhteistyöhön sen toimeenpanemiseksi käytännössä ja toteutetaan säädösten kansallinen toimeenpano. Lainsäädännön kehittämisen ohella tiivistetään jäsenvaltioiden turvapaikkaviranomaisten välistä käytännön yhteistyötä erityisesti tukemalla Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) toimintaa ja osallistumalla yhteistyöhön muiden keskeisten EU:n virastojen kanssa. Turvapaikkapolitiikan kehittämisessä vahvistetaan johdonmukaisuutta eri maahanmuuton politiikkalohkojen, kuten rajavallvonnan, laittoman maahanmuuton torjunnan ja palautuspolitiikan kanssa.

Kiintiöpakolaispolitiikan toimeenpanoa jatketaan uudelleensijoittamalla Suomeen kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia (ulkomaalaislaki 301/2004 90 §). Uudelleensijoittamisen perusteet (voimavarat kiintiöpakolaisten ottamiselle ja kiintiöpakolaisten määrä) vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa. Vuoden 2019 pakolaiskiintiö on 1 050 henkilöä. EU korvaa jäsenvaltioille turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) kautta uudelleensijoitetusta pakolaisesta henkilön lähtömaasta tai uudelleensijoituksen kiireellisyydestä riippuen kertakorvauksena 6 000 tai 10 000 euroa. Suomi toteutti vuosina 2016–2017 Euroopan unionissa sovittuja turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja. EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän muuttamista koskevien säädösten vaikutuksista esitetään täsmennykset säädösten tultua hyväksytyiksi ja kansallisen toimeenpanon käynnistyttyä.

Hallinnonalalla hyödynnetään EUSA-rahastojen kautta saatavissa olevaa osarahoitusta täysimääräisesti.

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto

	2017 ¹⁾	2018 arvio	2019 arvio
Vastaanottokeskusten paikkaluku yhteensä²⁾	10 456	7 394	6 270
— valtion vastaanottokeskukset	684	684	660
— yksityisen, kunnan tai järjestön ylläpitämät keskukset	9 692	6 600	5 500
— säilöönottoyksikkö	80	110	110
— käyttöaste keskimäärin %	93	90	90
Ryhmäkotien ja tukiasuntojen paikkaluku yhteensä	154	125	150
— ryhmäkodit	88	70	84
— tukiasunnot	66	55	66
— käyttöaste keskimäärin %	73	80	80

¹⁾ Vuoden lopun tilanne: ei keskiarvo (luvussa ei ole mukana yksityismajoituksessa olevia)

²⁾ Vastaanottokeskusten paikkaluvut tarkistetaan vuoden 2018 lopussa, 2019 arvio tehty keväällä 2018.

	2017	2018 arvio	2019 arvio
Vastaanottopalvelujen saajat			
Keskimäärin vastaanoton piirissä olevia / henkilöä / vuosi	15 982	11 500	10 150
— Vastaanottokeskuksiin majoitettuja	11 570	7 500	6 320
— Alaikäisiä yksintulleita	255	100	200
— Säilöön otetut ulkomaalaiset	60	100	100
— Yksityismajoituksessa	4 097	3 800	3 530
	2017	2018	2019
Vastaanoton kustannukset / euroa / vuosi	tilinpäätös	arvio	arvio
Vastaanoton kokonaiskustannukset	281 975 582	203 413 000	179 626 000
Vastaanottokeskusten kokonaiskustannukset	273 663 884	196 613 000	174 346 000
— turvapaikanhakijoiden vastaanoton keskimääräiset kokonaiskustannukset/ hlö/vrk (ilman alv)	47	47	45
— vastaanottokeskusten yksikkökustannus / hlö/vrk (ilman alv)	43	45	45
— alaikäisen kustannus ryhmäkodissa / hlö/vrk (ilman alv)	291	296	290
— alaikäisen kustannus tukiasunnossa / hlö/vrk (ilman alv)	203	186	180
— säilöön otetun kustannus / hlö/vrk	202	200	200
— yksityismajoituksen kustannukset	15 635 591	30 514 000	21 170 000
— yksityismajoituksen kustannus / hlö/vrk (ilman alv)	15	18	18
Lasten edustaminen	275 372	220 000	220 000
Vapaaehtoinen paluu	3 464 823	6 800 000	4 830 000
Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	1 414 036	1 200 000	1 650 000
Muut maahantuloon liittyvät menot ¹⁾	3 432 785	4 400 000	4 400 000

¹⁾ Tulkkauksen- ja käännöspalkkiot, Maahanmuuttoviraston ulkopuolella suoritettavat turvapaikkapuhuttelut, DNA-testit, kielianalyysit ja oikeuslääketieteelliset testit sekä sähköiset palvelut (Umarek).

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 28 658 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maahanmuuttohallinnon toiminnan kehittämiseen ja vastaanottojärjestelmän kehittämiseen aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita hyödyntäen ja kehittäen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsitteilyjärjestelmää viranomaisten ajantasaisena asianhallinta- ja tietopalvelurekisterinä. Virasto tuottaa ajankohtaista tietoa maahanmuutto- ja kansalaisuusasioista. Virasto vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton, ulkomaalaisten säilöönottoyksiköiden ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän käytännön toiminnasta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta.

Sisäministeriö asettaa Maahanmuuttovirastolle alustavasti seuraavat toiminnalliset tulostavoitteet:

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Maahanmuuttovirasto ja valtion vastaanottokeskukset			
Tuotokset			
Ratkaistut asiat	139 911	144 150	144 150
Panokset			
Toimintamenot (1 000 €)			
Maahanmuuttovirasto ¹⁾	33 654	35 249	40 613
Valtion vastaanottokeskukset ²⁾	9 544	13 946	14 625
Henkilötyövuodet	801	900	862
Maahanmuuttovirasto	660	718	670
Valtion vastaanottokeskukset	141	182	192
Tehokkuus			
Toiminnallinen tuloksellisuus			
— tuottavuus (pääöstä/Maahanmuuttoviraston htv)	157	183	184
— taloudellisuus (nettomenot €/pääös)	517	300	290
— maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	81	91	91

¹⁾ sisältää edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa

²⁾ sisältää edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa

Nopea ja oikeusvarma päätöksenteko

Vireille tulleiden hakemusten läpivientiajat lyhenevät. Perheenyhdistämishakemusten käsittelyaika on enintään yhdeksän kuukautta. Turvapaikkahakemusten enimmäiskäsittelyaika on kuusi kuukautta. Asiakkaiden oikeusturva säilyy hyvänä. Henkilö- ja teknisiä resursseja käytetään joustavasti ja tehokkaasti. Päätöksentekoprosessit ovat laadullisesti mitattavia sekä läpinäkyviä, ohjaavia ja rutiiniväisiä säästäviä. Soveltamiskysymykset linjataan sisäisellä ohjeistuksella.

Vireille tulleet ja ratkaistut asiat 2017—2019

	2017		2018		2019	
	toteutuma Vireille tulevat	Ratkaistut	ennuste Vireille tulevat	Ratkaistut	tavoite Vireille tulevat	Ratkaistut
Maahanmuutto yhteensä	85 538	85 527	95 200	94 700	95 200	95 000
— työntekijän oleskelulupa	8 650	8 044	10 000	10 000	10 000	10 000
— opiskelijan oleskelulupa	5 646	5 817	6 000	6 000	6 000	6 000
— muut oleskeluluvat (sis. kv. suojelu)	11 620	11 158	12 500	12 500	12 500	12 500
— joista kv. suojelua saaneen perheenjäsen	2 643	2 739	2 500	3 000	2 500	3 000
— oleskeluluvan uusiminen (jatkoluvat ja pysyvät)	38 818	39 944	42 000	42 000	42 000	42 000
— muut oleskeluluvat	433	861	700	700	700	700
— voimassa olevaa oleskelulupaa koskevat asiat (peruutukset ja kortin uusimiset)	12 014	11 348	13 000	12 500	13 000	12 800
— EU-kansalaisten ja heidän perheenjäsenten rekisteröiminen	8 357	8 355	11 000	11 000	11 000	11 000
Maasta poistaminen¹⁾	12 611	11 578	8 000	8 000	7 000	7 000
Kansainvälinen suojelu yhteensä	28 747	26 104	26 725	27 350	28 250	28 250
— turvapaikkahakemukset ²⁾	10 543	9 418	7 975	9 600	9 700	9 500

	2017		2018		2019	
	toteutuma Vireille tulevat	Ratkaistut	ennuste Vireille tulevat	Ratkaistut	tavoite Vireille tulevat	Ratkaistut
— kiintiöpakolaiset	750	750	750	750	1 050	1 050
— matkustusasiakirjat	11 661	11 016	12 000	12 000	12 000	12 000
— muut	5 793	4 920	6 000	5 000	5 500	5 500
Kansalaisuus yhteensä	13 016	16 702	14 100	14 100	14 100	14 100
— kansalaisuushakemukset	10 704	14 149	12 000	12 000	12 000	12 000
— kansalaisuusilmoitukset	923	932	900	900	900	900
— muut kansalaisuusasiat	1 389	1 621	1 200	1 200	1 200	1 200
Yhteensä	139 912	139 911	144 025	144 150	144 550	144 150

1) sis. karkottaminen, kielteiseen lupapäätökseen liittyvä käännyttäminen sekä rikosperusteinen käännyttäminen, maahantulokielto

2) sis. uudet hakemukset, uusintahakemukset, Dublin-asetuksen perusteella Suomeen palautetut sekä valitusasteista viraston käsitteilyyn palautuneet

Käsittelyaika (vrk)

	2017 toteutuma ¹⁾	2018 arvio	2019 tavoite
Maahanmuutto			
— työntekijän oleskelulupa, käsittelyaika enintään (sis. TE-toimiston osapäätöksen, vrk),	124	120	120
josta käsittelyaika Maahanmuuttovirastossa enintään (vrk)	39	60	60
— oleskelulupa, opiskelija, käsittelyaika enintään (vrk)	30	30	30
Kansainvälinen suojelu, käsittelyaika enintään ilman muutoksenhakua (vrk)			
— turvapaikka	357	180	180
Kansalaisuushakemukset, käsittelyaika enintään (vrk)			
— kansalaisuushakemukset	249	270	270
Ratkaistut/vireille tulleet (%)	100	100	100

¹⁾ keskimääräinen käsittelyaika

Maahanmuuttohallinnon prosessien sähköistäminen

Maahanmuuttohallinnon kaikkien viranomaisten sähköistä asianhallintajärjestelmää (UMA) käytetään tehokkaasti ja sen ylläpidosta huolehditaan. Sähköisten palvelujen käyttöä laajennetaan ja samalla nopeutetaan prosessien kulkua automatisoinnin mahdollisuuksia hyödyntäen. Järjestelmän toimintoja kehitetään vuosina 2016—2019 nostamalla järjestelmän digitalisaatio-, automaatio- ja itsepalvelutasoa.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkiset voimavarat, Maahanmuuttovirasto

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Henkilötyövuodet	801	900	862
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	9,0	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,6	3,6	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	66 506	63 395	50 158
Bruttotulot	22 830	14 000	21 500
Nettomenot	43 676	49 395	28 658
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	17 686		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	31 860		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	19 015	14 000	21 000
Tuotot yhteensä	19 015	14 000	21 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	9 545	7 900	12 000
— osuus yhteiskustannuksista	13 882	8 000	11 000
Kustannukset yhteensä	23 427	15 900	23 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-4 412	-1 900	-2 000
Kustannusvastaavuus, %	81	88	91

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiintiöpakolaisten määrän nosto 1050 pakolaiseen (2 htv)	100
Turvapaikkahakijamäärän aiheutt. lisäresurssitarpeen jatkaminen	-6 600
Vapaaehtoisen paluun matka- ja paluuavustusten määrärahat	-1 000
Vapaaehtoisen paluun matkat ja paluuavustukset (siirto momentille 26.40.22)	1 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-17
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-9
Palkkausten tarkistukset	1 177
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-10
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-113
Toimintameno säästö (HO 2015)	-120
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-214
Työajan pidentäminen (Kiky)	1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-104
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	169
Vuokramenojen indeksikorotus	23
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-20

Tasomuutos	-15 000
Yhteensä	-20 737

2019 talousarvio	28 658 000
2018 talousarvio	49 395 000
2017 tilinpäätös	57 850 000

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 128 051 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 7 §:n mukaisesti vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamis- ja ylläpitokustannusten sekä palveluntuottajalle vastaanottopalveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen, ilman kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa olevan ihmiskaupan uhrin auttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen vastaanottorahaa lukuun ottamatta ja alaikäisen, jolla ei ole oleskelulupaa Suomessa, edustajan palkki- on maksamiseen sekä kansainvälistä suojelua hakevien yleisen oikeudellisen neuvonnan kustannuksiin

2) säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 3 luvun mukaisen toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen säilöön otetuille ulkomaalaisille käyttörahaa lukuun ottamatta

3) vastaanottopalveluna järjestettyyn työ- ja opintotoimintaan osallistuvien henkilöiden vastaanottolain 30 §:n mukaisten tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutusten sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

4) vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja vastaanotto toiminnan kehittämistä tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin

5) turvapaikkatutkinnan ja -puhuttelujen tulkkaus-, käänös- ja kuljetusmenoihin

6) Maahanmuuttoviraston toimipisteiden ulkopuolella suoritettavien turvapaikkapuhuttelujen matkakustannusten, perhesiteen selvittämiseksi tehtävien DNA-testien ja oikeuslääketieteellisten testien kustannuksiin sekä kotipaikan tai kansalaisuuden selvittämiseksi tehtävien kielianalyysien kustannuksiin

7) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 86 §:n mukaisesti kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta (kulttuuriorientaatiosta) sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan ennakkomaksujen ja niiden tasausten osalta maksatuspäätösperusteisena.

Vuoden 2019 pakolaiskiintiö on 1 050 henkilöä.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanottopalvelut järjestää vastaanottokeskus vastaanottolain (746/2011) 13 §:n nojalla. Laajamittaisen maahantulon yhteydessä vastaanotto toteutetaan vastaanottolain 9 §:n, 10 §:n ja 12 §:n mukaisesti. Maahanmuuttovirasto sopii kuntien, kuntayhtymien ja mui-

den yhteisöjen tai säätiöiden kanssa vastaanottopalvelujen järjestämisestä ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Majoituskapasiteetti pyritään mitoittamaan siten, että kapasiteetti vastaa majoitustarvetta. Vastaanottoyksiköiden majoituspaikkojen käytössä pyritään 90 prosentin käyttöasteeseen. Vastaanottokeskusten ylläpidon ja palveluiden tuottamisessa pyritään kustannustehokkuuteen mm. majoitusvuorokauden hinnassa.

Vastaanottolain 6 §:ssä säädetään erityistarpeiden huomioon ottamisesta hakemuksen käsittelyn ajan ja lisäksi vastaanottolain 19 §:ssä täydentävästä vastaanottorahasta kattamaan erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia tarpeelliseksi harkittuja menoja.

Turvapaikkapuhuttelujen tulkkaus- ja käännskustannukset vaihtelevat turvapaikanhakijoiden määrän ja hakijoiden kielen mukaan. Turvapaikkahakemuslomakkeella selvitetään hakemuksen perusteet ennen turvapaikkapuhuttelua. Hakijan täyttämä lomake sekä hakijan vieraskieliset asiakirjat ja selvitykset käännetään Maahanmuuttovirastossa. Maahanmuuttoviraston turvapaikkatutkinnassa ja turvapaikkapuhuttelussa käytetään hakijan äidinkieltä tai hänen ymmärtämänsä kielen tulkkausta.

Ulkomaalaislain (301/2004) 65 §:n mukaan Maahanmuuttovirasto voi varata hakijalle ja perheenkokoajalle tilaisuuden osoittaa biologinen sukulaisuus toteen valtion varoista kustannettavan DNA-tutkimuksen avulla, jos biologiseen sukulaisuuteen perustuvasta perhesiteestä ei muutoin voida saada riittävää selvitystä ja jos DNA-tutkimuksen avulla on mahdollista saada olennaista näyttöä perhesiteestä. Ulkomaalaislain 6 a §:n mukaan oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen tai perheenkokoajan iän selvittämiseksi voidaan tehdä oikeuslääketieteellinen tutkimus jos on olemassa ilmeisiä perusteita epäillä hänen itsestään antamien tietojen luotettavuutta. Ulkomaalaislain 6 b §:ssä säädetään oikeuslääketieteellisen tutkimuksen tekemisestä. Turvapaikanhakijoille ja perheenkokoajille, joiden henkilöllisyyttä ei ole voitu varmistaa, voi olla tarpeen joissakin tapauksissa osana henkilöllisyyden selvittämistä tehdä kielianalyysi hakijan kielellisen identiteetin ja taustan ja sitä kautta kotiseudun selvittämiseksi. Kielianalyysin avulla selvitetään muun muassa, täytyvätkö perheenyhdistämisen edellytykset perheenyhdistämishakemusten käsittelyn yhteydessä.

Kiintiössä otettavat pakolaiset voidaan valita talousarviovuonna ja he voivat saapua maahan sinä vuonna sekä sitä seuraavien kahden vuoden aikana. Kiintiöstä valittujen pakolaisten maahantulomatkat järjestetään ostopalveluna. Vastaanoton erityistilanteissa korvataan erityispalveluja, kuten matkan aikana tarvittavat lääkäripalvelut tai kauttakulku- tai maasta poistumiseen vaadittavien viisumien kustannukset.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kuntien, kuntayhtymien, järjestöjen ja yhteisöjen vastaanottokeskukset	91 111 000
Vastaanottokeskusten muut menot	30 890 000
— palvelujen ostot	14 000 000
— terveydenhuolto	16 300 000
— muut	590 000
Vastaanottomenot yhteensä	122 001 000
Muut maahantuloon liittyvät menot	4 400 000
Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	1 650 000
Yhteensä	128 051 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiintiöpakolaisten määrän nosto 1050 pakolaiseen	450
Turvapaikanhakijoiden ennakoitua hitaampi poistuminen vastaanoton piiristä	24 315
Turvapaikanhakijoiden ja vastaanottokeskusten kokonaismäärän kasvu	-66 450

Vastaanoton menot	-9 100
Tasomuutos	41 242
Yhteensä	-9 543

2019 talousarvio	128 051 000
2018 talousarvio	137 594 000
2017 tilinpäätös	210 296 423

22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 830 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vapaaehtoisesta paluusta aiheutuviin kuluihin
- 2) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 31 §:n mukaisten matka- ja muiden avustusten maksamiseen
- 3) vapaaehtoista paluuta tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin.

Määrärahaa saa käyttää myös paluun avustamiseen liittyvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vapaaehtoisesta paluusta säädetään ulkomaalaislain 147 a §:ssä. Lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 31 §:n nojalla vapaaehtoisen paluun tukemiseksi voidaan kansainvälistä suojelua hakeneelle kolmannen maan kansalaiselle, tilapäistä suojelua saaneelle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalain mukaista kotipaikkaa Suomessa sekä oleskeluluvan ulkomaalaislain 51 §:n nojalla saaneelle, korvata kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset kotimaahan tai muuhun maahan, johon hänen pääsýnsä on taattu. Tilapäistä suojelua saava tai ihmiskaupan uhri voi olla myös unionin kansalainen tai tähän rinnastettava.

Vapaaehtoisen paluun järjestäminen toteutetaan ostopalveluna.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Matka- ja muut avustukset	2 737
Ostopalvelut	2 093
Yhteensä	4 830

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vapaaehtoisen paluun matkat ja paluuavustukset (siirto momentilta 26.40.01)	-1 000
Tasomuutos	-970
Yhteensä	-1 970

2019 talousarvio	4 830 000
2018 talousarvio	6 800 000
2017 tilinpäätös	8 800 000

63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 120 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaalaiselle kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 19 §:n ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 12 §:n perusteella myönnettävän vastaanottorahan, täydentävän vastaanottorahan, käyttörahan ja toimeentulotuen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle sekä ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, myönnetään vastaanottoraha välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa muulla tavalla. Jos vastaanottokeskus järjestää täyden ylläpidon, ilman huoltajaa olevalle lapselle myönnetään vastaanottorahan sijasta käyttöraha.

Säilöön otetulle ulkomaalaiselle annetaan käyttörahaa, jos hänellä ei ole käytettävissään omia varoja eikä hän voi saada käyttövaroja muulla tavalla. Säilöön otetulle ulkomaalaiselle voidaan poikkeuksellisesti myöntää täydentävää vastaanottorahaa siten kuin vastaanottolaisissa säädetään tai toimeentulotukea siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) säädetään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vastaanottoraha	
— Täysi vastaanottoraha	19 300 000
— Vastaanottoraha	2 800 000
— Lasten vastaanottoraha	5 670 000
Täydentävä vastaanottoraha	3 330 000
Käyttöraha	910 000
Toimeentulotuki	110 000
Yhteensä	32 120 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toiminnan arvonlisäverollisuus	-500
Vastaanoton piirissä olevien määrän nousu	-10 400
Tasomuutos	-3 564
Yhteensä	-14 464

2019 talousarvio	32 120 000
2018 talousarvio	46 584 000
2017 tilinpäätös	58 669 475